

LÄNSSTYRELSEN
ÖSTERGÖTLAND

Foto: Bredsjömossen, aug 2013 © Anneli Lundgren

Beverandeplan för Natura 2000-området Bredsjömossen SE0230339

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Syftet är att hejda utrotningen av djur och växter samt att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Utpekandet av Natura 2000-områden bygger på krav som finns i EU:s fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EU:s fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att bevara de utpekade värdena i områdena långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EU:s arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar i vårt land regelbundet cirka 60 av de fåglar som listas i bilaga 1 i fågeldirektivet.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta görs i särskilda bevarandeplaner, men beskrivningen kan också ingå i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen finns en beskrivning av området med bevarandesyfte och bevarandemål för de naturtyper och arter som ska bevaras, och det ska framgå hur skyddet kan bidra till en gynnsam bevarandestatus för naturtyperna och arterna. Även hot mot Natura 2000-området och behov av bevarandeåtgärder, till exempel skydd eller skötsel, ska beskrivas. Bevarandeplanen underlättar förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken genom att den ger viktig information om området till bland annat markägare, myndigheter, exploatörer och naturvårdsförvaltare.

Bevarandeplanen utarbetas och fastställs av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Det gäller även för de bevarandeåtgärder och den naturvårdsskötsel som kan krävas för att bevara värdena, i den mån markägare eller andra brukare inte har möjligheten eller skyldigheten via andra lagar eller avtal att göra detta (till exempel miljöersättningar). Bevarandeplanen revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar ändras - den är ett "levande dokument". Det gör det möjligt för alla att bidra med ny kunskap och synpunkter genom att kontakta Länsstyrelsen.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap. I de fall där ny kunskap har tillkommit, har Länsstyrelsen för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen när nästa tillfälle ges. Framtida naturvårdsarbete kan komma att leda till ytterligare ny kunskap som i sin tur kan leda till behov av justeringar av Natura 2000-områdets gränser, naturtyper eller arter. Vid förvaltning och tillståndsprövning är det viktigt att utgå från de befintliga värdena, inte bara de regeringsgodkända, varför det är av vikt att bevarandeplanen redovisar dessa, även om de inte har hunnit bli regeringsgodkända ännu.

Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av till exempel skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, till exempel skyddsbeslut för naturreservat. Reglerna enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller i Natura 2000-områden.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön eller utpekade arter i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön eller utpekade arter i området. Det är påverkan på de naturmiljöer och/eller arter som skyddas i området som är grunden för prövningen oavsett var källan till störningen ligger geografiskt. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27–29 §§). Tillståndskravet aktualiseras när en verksamhet eller åtgärd kan påverka miljön i ett Natura 2000-område på ett betydande sätt, det vill säga när det finns risk för skada.

Länsstyrelsen Östergötland

Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som kan påverka naturvärdena i Natura 2000-området behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls dock samråd med Skogsstyrelsen istället. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben (lansstyrelsen.se/ostergotland) eller kontakta en handläggare (växel: 010-223 50 00).

För verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för naturvårdsskötsel och naturvårdsförvaltning av ett Natura 2000-område, i syfte att långsiktigt bevara de naturtyper och/eller arter som skyddas, krävs inte tillstånd.

Innehåll

Området, Bredsjömossen	5
3160 – Myrsjöar	10
7110 – Högmossar	11
7140 – Öppna mossar och kärr	12
7230 – Rikkärr	12
9010 – Taiga.....	14
9080 – Lövsumpskog.....	15
91D0 – Skogbevuxen myr	16
A002 – Storlom, <i>Gavia arctica</i>	17
A094 – Fiskgjuse, <i>Pandion haliaetus</i>	18
A127 – Trana, <i>Grus grus</i>	19
A217 – Sparvuggla, <i>Glaucidium passerinum</i>	20
A409 – Orre, <i>Tetrao tetrix</i>	21
Övriga utpekade fåglar	22
Dokumentation	23
Kartor	24

LÄNSSTYRELSEN
ÖSTERGÖTLAND

Bevarandeplan för Natura 2000 - området SE0230339 Bredsjömossen

Kommun: Motala

Områdets totala areal: 209,3 hektar

Markägareförhållande: Privat, statligt och stiftet

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2018-12-19

Regeringsbeslut, historik:

Regeringen föreslår att området är av gemenskapsintresse (pSCI): 2002-01

Regeringen förklarar området som särskilt skyddsområde (SPA): 2002-01

Fastställts som ett område av gemenskapsintresse (SCI): 2005-01

Regeringen förklarar området som ett särskilt bevarandeområde (SAC): 2011-03

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

3160 – Myrsjöar	A002 – Storlom, <i>Gavia arctica</i>
7110 – *Högmossar	A094 – Fiskgjuse, <i>Pandion haliaetus</i>
7140 – Öppna mossar och kärr	A127 – Trana, <i>Grus grus</i>
7230 – Rikkärr	A160 – Storspov, <i>Numenius arquata</i> **
9010 – *Taiga	A217 – Sparvuggla, <i>Glaucidium passerinum</i>
9080 – *Lövsumpskog	A344 – Nötkråka, <i>Nucifraga caryocatactes</i> **
91D0 – *Skogbevuxen myr	A409 – Orre, <i>Tetrao tetrix</i>

*) = Prioriterad art eller naturtyp i EU:s Natura 2000-bevarandearbete

***) = Övriga utpekade fåglar, finns inte listade i fågeldirektivets bilaga 1

Området

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EU:s fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper och arter som förekommer i området. I Bredsjömossen är naturtyperna myrsjöar (3160), högmossar (7110), öppna mossar och kärr (7140), rikkärr (7230), taiga (9010), lövsumpskog (9080) och skogbevuxen myr (91D0), samt fåglarna fiskgjuse (*Pandion haliaetus*), trana (*Grus grus*), spurvuggla (*Glaucidium passerinum*), orre (*Tetrao tetrix*), nötkråka (*Nucifraga caryocatactes*) och storspov (*Numenius arquata*) utpekade.

Prioriterade bevarandevärden:

Syftet med Natura 2000-området Bredsjömossen är att bevara och vidareutveckla naturvärden knutna till samtliga ingående naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet. I Bredsjömossen är myrsjöar (3160), högmossar (7110), lövsumpskog (9080) och skogbevuxen myr (91D0) prioriterade.

Motivering:

Myrsjöar är prioriterad då den är viktig för bevarandet av fuktigheten i området, samt att våtmarksfåglar utnyttjar sjön som födosöks- och häckningslokal. Högmossar prioriteras då dessa är en stor anledning till att området pekades ut som Natura 2000-område från första början. Naturtypen är även en av de finaste av sitt slag i länet. Lövsumpskog och skogbevuxen myr är viktiga då dessa bidrar till en variation i området, samt att de har en stor mängd död ved vilka nyttjas av bland annat fåglar, insekter och lavar.

Prioriterade åtgärder:

Stora delar av området ska få utvecklas mot att bli en naturskog med stor andel död och det är viktigt att hydrologin är så naturlig som möjligt.

Beskrivning av området

Området har höga bevarandevärden både knutna till skog och våtmark. Myrmarkskomplexet är sammansatt av flertalet kalmossor med mellanliggande kärr och randskogar. Mosseplanet utgörs av ljung och tuvull med mjukmattor och lösbottnar där det växer vitag och dystarr. Inslag av växlande tuvsträngar och långsträckta höljor förekommer (strängar och flarkar) på de tre välutvecklade platåmossarna. Vegetationen är överlag typisk men inslag av för södra Sverige sällsynta arter förekommer såsom vitstarr, klotstarr, tuvsäv och kallgräs. En mosaik av sumpskog, intermediära kärr och rikkärr finns vid mossgolven och söderut. Marken översvämmas i varierande grad under säsongen och beroende av bäverns aktivitet i området. Här växer bland annat nålstarr, ängsnycklar och brunmossor dominerar i markskiktet. Bland våtmarksfåglarna kan trana, grönbena, enkelbeckasin och ljungpipare nämnas.

I kanten av kalmossarna växer martallar men de förekommer även på vissa ställen i stor mängd ute på mosseplanet. Orrar och andra fåglar som föredrar buskmarker drar nytta av detta. Därefter tar skvattramtallmosse vid och sedan laggkärr med björk och klibbal. Tallrismossarna tycks ha varit hårt nyttjade efter sjösänkningen och dikningen. De är idag likåldriga med sparsam eller ingen förekomst av gamla torrakor och tallöverståndare och har därmed låga naturvärden. Sumpskogarna av kärrtyp (lövkärr, svämpåverkade eller källpåverkade skogar) har däremot högre naturvärden, somliga med äldre träd och gott om död ved. I dessa skogar växer missne, sumpviol, smörboll, gullpudra med flera på marken och kattfotslav och gammelgranslav förekommer på granstammar.

Länsstyrelsen Östergötland

I området finns också veckticka (*Antrodia pulvinascens*, rödlistekategori NT), narrtagg (*Hydnocristella himantia*, NT), liten hornflikmossa (*Lophozia ascendens*, VU) och vedtrappmossa (*Anastrophyllum hellerianum*, NT). På block växer fällmossa och på marken exempelvis grantaggsvamp (*Bankera violascens*, NT) och gultoppig fingersvamp (*Ramaria testaceoflava*, NT) vilka båda är kalkgynnade och bildar mykorrhiza med gran. På höjder eller moränholmar växer tall med till exempel talticka (*Phellinus pini*, NT), grymig blåslav och mykorrhizasvampen svartvit taggsvamp (*Phellodon connatus*, NT). Vid mossgolven har citronfläckad kärrtrollslända samt bred kärrtrollslända observerats och storlom ropar ofta i Bredsjön.

Bredsjömosse är ett omtyckt och välbesökt friluftsområde. I området finns en vandringsled där de flesta besökarna rör sig.

Vad kan påverka området negativt

Naturtyps- och artspecifika hotbilder preciseras under respektive naturtyp och art.

Faktorer som kan påverka hela området negativt:

- Exploatering i eller i anslutning till området. Förutom den direkta skadan kan hydrologin påverkas negativt.
- Reglering påverkar vattennivåer och fluktuationer. Överdämning och/eller låga vattenstånd kan leda till erosion, försumpning och/eller igenväxning i strandzonen. Regleringskonstruktioner utgör dessutom ofta vandringshinder.
- Störd hydrologi genom till exempel dikning är särskilt allvarlig då området får sin karaktär av de fuktiga delarna som finns i området.
- Främmande (invasiva) arter.

Generella faktorer som kan påverka de fuktiga naturtyperna (7110, 7140 och 7230):

- Torvbrytning är ett hot som riskerar att öka i takt med efterfrågan på torv som en energikälla och jordförbättringsmedel (exkl. 7230, inkl. 91D0).
- Anläggning av skogsbilvägar över eller i närheten av naturtyperna kan förutom den direkta påverkan på den fysiska miljön även påverka hydrologin och/eller hydrokemin i ett område.
- Spridning av till exempel kalk, aska och gödningsämnen i naturtyperna ger drastiska förändringar på vegetationens artsammansättning. Motsvarande spridning av kemiska substanser i naturtypernas närhet kan också skada naturtyperna genom luftburen deposition eller genom transport med tillrinnande vatten.
- Ökad våtdeposition av kväve gör att naturtypernas vegetationssammansättning förändras med resultat att antalet vitmossor minskar, och andelen gräs, buskar och träd ökar.

Generella faktorer som kan påverka skogsnaturtyperna negativt (9010, 9080 och 91D0):

- Avverkning, röjning och gallring utgör hot genom att lämpliga strukturer förstörs eller borttages. Även åtgärder i intilliggande områden kan vara skadliga genom att de påverkar lokalklimatet i beståndet av intresse. Undantag kan finnas där åtgärden syftar till att utveckla något annat naturvärde.
- Produktionshöjande åtgärder i skogsbruket, exempelvis gödsling, markberedning, dikning, plantering och användandet av främmande trädslag.
- Markskador. Förutom den mekaniska skadan kan hydrologin påverkas och naturmiljön förändras. Detta gäller främst större markskador.
- Fragmentering. I den mindre skalan kan exempelvis skogsbilvägar leda till fragmentering av vissa organismers populationer, medan andra organismer påverkas negativt när skogsbestånden blir alltför isolerade i landskapet. På landskapsnivå utgör fragmentering ett betydande hot genom att partier med äldre skog förekommer allt mer isolerat, och genom att sammanhängande områden med kontinuitetsskogar splittras upp genom avverkningar.
- Nedfall av kemiska ämnen. Vissa kemiska ämnen har förmågan att direkt skada organismer, men kan också påverka hela naturmiljön.

Länsstyrelsen Östergötland

- Brist på dynamik. Arterna förekommer ofta bara i några få stadier i skogens utveckling. Om de dynamiska krafterna inte får verka kan det i landskapet uppstå brist på något av dessa stadier, med följd att de ingående arternas habitat försvinner. Detta gäller särskilt brand som verkar över stora ytor, men andra viktiga dynamiska krafter är översvämning, vind och angrepp av insekter och svamp.
- Systempåverkande arter, till exempel klövvilt.
- Nya sjukdomar och skadeorganismer som redan är införda eller har potential att bli ett problem om de införs.

Områdets bevarandeåtgärder

Tabell 1: En generell sammanställning av bevarandeåtgärder omnämnda i den aktuella bevarandeplanen.

Bevarandeåtgärd	När	Var	Prioritet
Röjning av igenväxande tall	Vid behov	Högmossar (7110)	1
Slätter	Årligen	Rikkärr (7230)	1
Röjning av igenväxande gran	Vid behov	Lövdominerande delar	2

Reglering av skydd och skötsel:

Natura 2000-området Bredsjömossen ingår till 90 % i naturreservatet Bredsjömossen. Skydd och skötsel är därför reglerat tillräckligt i naturreservatets skötselplan (Bredsjömossen naturreservat, fastställd 2012) och beslut (2012). Skötselplanen anger generellt åtgärder som gynnar eller bibehåller naturvärdena som Natura 2000-området syftar till att bevara.

Eftersom skogsbruksåtgärder är förbjudna enligt reservatsbeslutet så bör det inte bli aktuellt med samråd med Länsstyrelsen angående skogsbruksåtgärder inom Natura 2000-området. Eventuellt kan andra åtgärder, som anläggning för friluftsliv eller åtgärder vid anläggning kräva samråd om åtgärderna riskerar att skada utpekade naturvärden i Natura 2000. Avverkning av träd som ligger utanför Natura 2000-området men som kan ha höga naturvärden kräver samråd med Länsstyrelsen.

För åtgärder (som påverkar naturmiljön negativt inom området) utanför Bredsjömossen eller i direkt anslutning till Bredsjömossen, gäller inte naturreservatsföreskrifterna. Då träder Natura 2000-lagstiftningen in. Verksamheter som påverkar naturmiljön negativt inom Natura 2000-områden kräver samråd med Länsstyrelsen enligt 12 kap. 6 § MB. Vid samråd som rör skogsbruksåtgärder i skog kontaktas Skogsstyrelsen.

Ingen ytterligare reglering av skydd och skötsel bedöms nödvändig för att uppnå bevarandemålen inom reservatsdelen. Skötselplanen för reservatet (fastställd 2012) anger generellt åtgärder som stämmer väl överens med bevarandemålen. En översyn av skötselplanen bör ske senast 2030. I samband med detta kan skötselplan och bevarandeplan med fördel slås samman, så att skötselplanen även innehåller de obligatoriska delarna för en bevarandeplan.

Markavvattning är åtgärder som utförs för att avvattna mark, för att sänka eller tappa ur ett vattenområde eller för att skydda mot vatten om åtgärderna syftar till att varaktigt öka en fastighets lämplighet för något visst ändamål. Markavvattning kräver alltid tillstånd (11 kap. 13 § MB). I Östergötland är det dessutom förbjudet att avvattna mark vilket medför att man även behöver söka en dispens från det generella markavvattningsförbudet. Ansökan om dispens och tillstånd till markavvattning prövas i normalfallet av Länsstyrelsen.

Strandskyddets syfte är att bevara allmänhetens tillgänglighet samt växt- och djurlivet vid stränderna. Strandskyddet gäller vid hav, sjöar och vattendrag enligt 7 kap. 13 § i MB. Det generella strandskyddet omfattar land och vattenområden 100 meter från strandlinjen vid normalt vattenstånd. I Östergötland är strandskyddet

Länsstyrelsen Östergötland

utökat på vissa platser, men för Bredsjömossen gäller 100 meter. Det är inte tillåtet att göra något som försämrar livsvillkoren för växter och djur eller begränsar allmänhetens tillträde till det strandskyddade området. Under vissa förutsättningar och i vissa fall kan dispens ges för en åtgärd som strider mot förbudet i strandskyddslagstiftningen.

Alla utpekade fåglar är fredade (3 § i jaktlagen (1987:259)), enligt bilaga 1 till jaktförordningen får orren jagas under vissa tider på året, detta överskrivs dock av beslutet för naturreservatet som förbjuder jakt på fågel och bäver i området. Fredningen av fåglarna gäller också dess ägg och bon. Enligt 1 a § Artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttningsperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats. Artskyddsförordningen (1998:179) förbjuder import, export och försäljning av levande och döda exemplar av fåglarna, samt förvaring av levande exemplar. Vid avverkning, etablering av vindkraftsanläggning eller annan form av exploatering kan tillstånd enligt 7 kap. 28 a § MB krävas. Beroende på var i landet man befinner sig gäller antingen tillståndsplikt för eller förbud mot markavvattning, för Östergötland gäller ett förbud mot markavvattning. Storlommen, fiskgjusen, tranan och sparvugglan är upptagen i bilaga 2 (strängt skyddade djurarter) i Bernkonventionen (konventionen om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö) medan orren är upptagen i bilaga 3. Tranan, storlommen och fiskgjusen är upptagen i bilaga 2 i Bonnkonventionen (flyttande arter). Storlommen och tranan är även upptagna i AEWA (African-Eurasian Waterbird Agreement).

Bevarandeåtgärder:

För mer ingående och specifika bevarandeåtgärder se skötselplanen för Bredsjömossen naturreservat. Nedan finns de övergripande åtgärderna som behövs i området.

I de delar där lövdominerade skogar växer behöver ung gran hållas efter och röjas vid behov. Eventuella grova träd, främst lindar, kan på sikt behöva frihuggas.

Vid behov röjs småtall, främst på högmossarna. Riset lämnas att förmultna på mossen, det är därför viktigt att det inte blir stora röjningsmängder.

Vissa delar av området kan bli aktuellt för naturvårdsbränningar. Säker naturvårdsbränning går att genomföra i välavgränsade skogsavsnitt som myrholmar. Störst behov av störning finns i de tallbestånd som påverkats av skogsbruksåtgärder som gallring. Då dikade torvmarker innebär ökad risk för svårsläckt glödbland är dessa delar inte lämpliga för naturvårdsbränning. Om bränning inte går att genomföra i talldominerade delar, kan vid behov, underskikt av ung gran röjas där, för att motverka förmörkning. I samma talldominerade delar kan ett inslag av tallar även skadas och eventuellt fällas vid några få tillfällen för att öka mängden död ved samt öka ljustillgången.

Slåtter av rikkärret genomförs årligen, men ytorna som slås växlas. Slåttern utförs sent på säsongen förmodligen lämpligast i början av augusti. Slåttern kan exempelvis genomföras med hjälp av röjsågar försedda med gräsklinga. Organiskt material förs bort från slåtterytorna. Metod och utformning av slåttern genomförs efter bästa kunskap, d.v.s. utförandet kan förändras.

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Bevarandestatus beskriver läget för naturtyperna och arterna i landet som helhet, medan *bevarandetillståndet* beskriver aktuellt läge inom Natura 2000-området. Dessa beskrivs närmare under respektive naturtyp och art längre fram i planen. Här redovisas en sammanställning av bevarandetillståndet inom området.

Länsstyrelsen Östergötland

Tabell 2: Naturtypsareal och förekomst av Natura 2000-arter inom Natura 2000-området. *) = Prioriterad art eller naturtyp i EU:s Natura 2000-bevarandearbete. Prioriteringen kan skilja sig från prioriteringen i det specifika området.

Naturtyp	Hektar	Bevarandetilstånd
3160 - Myrsjöar	3,7	Gynnsamt
7110 - *Högmossar	95,4	Tillfredsställande
7140 - Öppna mossar och kärr	29,6	Tillfredsställande
7230 - Rikkärr	2,1	Tillfredsställande
9010 - *Taiga	16,0	Otillfredsställande
9080 - *Lövsumpskog	15,7	Tillfredsställande
91D0 - *Skogbevuxen myr	8,1	Otillfredsställande
Annan naturtyp	38,8	
Total areal	209,3	
Fågel	Förekomst	Bevarandetilstånd
A002 - Storlom (<i>Gavia arctica</i>)	X	Gynnsamt
A094 - Fiskgjuse (<i>Pandion haliaetus</i>)	X	Gynnsamt
A127 - Trana (<i>Grus grus</i>)	X	Gynnsamt
A217 - Sparvuggla (<i>Glaucidium passerinum</i>)	X	Gynnsamt
A409 - Orre (<i>Tetrao tetrix</i>)	X	Gynnsamt
A160 - Storspov (<i>Numenius arguata</i>)	X	Otillfredsställande
A344 - Nötkråka (<i>Nucifraga caryocatactes</i>)	X	Otillfredsställande

Uppföljning

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket samt Havs- och vattenmyndigheten. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000-naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

3160 – Myrsjöar

Arealen 3,7 ha är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturliga sjöar och småvatten med relativt näringsfattigt vatten brunfärgat av torv eller humusämnen och ett naturligt lågt pH. Vegetationen är gles och ofta bestående av flytbladsväxter och akvatiska mossor. Stränderna består i huvudsak av myrvegetation det vill säga gles starr och flytande vitmossebestånd som i regel bildar gungfly. Naturtypen omfattar stranden upp till medelhögvattenlinjen.

Myrsjöar är normalt relativt små (ofta <10 hektar) och förekommer i hela landet, framför allt på organogena och näringsfattiga jordar i myrrika områden samt i skogslandskapet.

Myrsjöarna är naturligt lågproduktiva och vattnet är påverkat av humussyror, naturligt surt och brunfärgat. Även sjöar med lång omsättningstid (den tid vattnet stannar i sjön) som har klarare vatten men där typiska arter, strukturer och funktioner förekommer ingår också i naturtypen.

Myrsjöar som är påverkade av försurning och ökad humusbelastning ingår i naturtypen eftersom sjöns karaktär ofta består. Sjöar som sedan länge varit sänkta eller dämnda och upprätthåller vattenståndsfuktuationer med naturlig säsongvariation ingår i naturtypen. Sjöar som är strakt påverkade av reglering eller dikning är normalt inte naturtyp eftersom strukturer och funktioner då är skadade.

Bevarandemål

Arealen av myrsjöar (3160) ska vara minst 3,7 hektar i Bredsjömosse. Den hydrologiska regimen ska vara naturlig. Det ska finnas en naturliknande vattenståndsvariation som skapar en variation av strandmiljöer med hög biologisk mångfald. Halten av näringsämnen ska vara naturligt låg (oligotrof). Sjön ska ha en naturlig strandzon och närområde det vill säga opåverkad av dikning, negativ vattenståndsreglering och skoglig kontinuitet i anslutande skog.

Fri konnektivitet (fria vandringsvägar och flöde) mellan anslutande vattensystem ska finnas, eftersom det är nödvändigt för de vattenlevande arternas spridning och fortlevnad. Typiska och karaktäristiska arter ska kunna fortleva långsiktigt i området och det ska finnas en art- och individrik förekomst av dessa arter inom insekter (till exempel trollslända) och kärlväxter (till exempel starr).

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Naturtypen myrsjöar återfinns i hela landet med tyngdpunkt i den boreala regionen. I jämförelse med andra vattendrag är myrsjöarna mindre känsliga för mänsklig påverkan. Påverkan på naturtypen är dessutom generellt låg och naturtypen är utbredd och talrik. Den samlade förekomstarealen i den boreala regionen är idag 145 000 hektar och ansågs statusen (2013) vara tillräcklig för att uppnå långsiktigt gynnsam bevarandestatus.

Bevarandetillståndet för naturtypen i Bredsjömosse anses om gynnsamt då den inte påverkas skadligt av dränering eller markavvattning.

7110 – Högmossar

Arealen 95,4 ha är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Habitatet omfattar tydligt välvda mossar som har höjt sig över omgivningen och utvecklat ett öppet eller trädklätt mosseplan. Krontäckningen är normalt <30 %, men högmossar/partier med högre krontäckning (<100 %) förekommer. Mossen kan antingen vara plåtåformigt, koncentriskt eller excentriskt välvd.

Hela den hydrologiska enheten inkluderas i habitatet, det vill säga mosseplanet samt omgivande laggkärr och randskog som ofta finns mellan mosseplanet och laggen. Gölar, höljor, strängar, tuvor, dråg, småvatten och vattenmosaiker kan förekomma i högmossekomplexet.

Torvproduktion sker, men nettotillväxten kan ha upphört genom naturlig oxidation. Mosseplanet är en ombrotrof miljö vilket innebär att vattenförsörjningen endast sker genom direkt nederbörd. Därmed blir näringshalten och pH-värdet mycket låga vilket gör miljön artfattig. Habitatet har en perenn vegetation som ofta domineras av ris och vitmossor.

Det finns tre undergrupper av naturtypen: öppna mosseplan med en krontäckning på 0–30 %; trädklädda mosseplan och delar av mosse med en krontäckning på 30–100 %; och laggkärr med en krontäckning på 0–100 %.

Bevarandemål

Arealen högmossar (7110) ska vara minst 95,4 hektar i Bredsjömossen. Högmossens karaktäristiska strukturer i form av ett öppet mosseplan, kringliggande randskog och laggkärr ska bibehållas. Vegetationen på mosseplanet domineras av vitmossor och igenväxningsvegetation i form av täta vassbestånd och kraftiga uppslag av tall och glasbjörk saknas. Mossens flora ska bestå av typiska arter som exempelvis rostvitmossa, rubinvitmossa, ullvitmossa, kallgräs, dystarr och vitag. Mossens randskog ska på sikt utveckla naturskogskaraktär. Här ska exempelvis finnas ett skiktat trädbestånd dominerat av tall med god förekomst av gamla träd och död ved i olika former. Myren ska ha ostörd hydrologi. Varken avvattnande eller tillrinnande diken som har en negativ påverkan på myren får förekomma.

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Under 1900-talet har den totala arealen av högmossar minskat i landet. Förlusten av naturtypen beror främst på uppodling, storskaliga torvtäkter samt markavvattnande projekt. Trots exploateringen av högmossar finns idag stora arealer kvar, men endast ett fåtal av mossarna har opåverkad hydrologi. En stor del av mossarna är påverkade av mindre husbehovstäkter samt markavvattningsprojekt. Denna påverkan kan på sikt leda till att mossarna bryts ner. I södra Sverige kan igenväxning av högmossarna komma att bli ett allvarligt problem. Igenväxningen beror här i många fall på ökat kvävedfall. Kvävetillförseln leder till igenväxning, ökad avdunstning och upptorkning, vilket i sin tur medför beskuggning och ändrade konkurrensförhållanden. Ändrade konkurrensförhållanden ger upphov till en förändrad vegetationssammansättning, vilket kan medföra att många naturligt förekommande arter försvinner. För naturtypen högmossar (7110) är förekomsten i boreal region (både inom och utanför Natura 2000-områden) 125 000 hektar. För att få en gynnsam bevarandestatus i samma område behövs uppskattningsvis minst 125 700 hektar rikkärr. Bevarandestatus i Sverige bedöms som otillfredsställande (2013).

Bevarandetillståndet för högmossar i Bredsjömossen anses som tillfredsställande. Naturtypen består av mer eller mindre öppna plåtåmossar där martallar växer. Området är endast något påverkad av dränering, då främst i de södra delarna.

7140 – Öppna mossar och kärr

Arealen 29,6 ha är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen omfattar många olika myrmarker. Det gemensamma är att de är naturligt öppna och magra, samt relativt opåverkade av markavvattning. Vitmossor dominerar bottenskiktet och i fältskiktet finns risväxter, tuv- eller ängsull och starrarter. Typiska fågelarter i öppna mossar och kärr är trana, orre, ljungpipare, storspov och ängspiplärka. Typiskt är även flera olika arter av sileshår, flera bläddror, många starrarter och så mycket som 20 olika arter av vitmossa. I slutet av kapitlet finns en förteckning över rödlistade arter.

Bevarandemål

Arealen av öppna mossar och kärr (7140) i Bredsjömossen ska vara minst 29,6 hektar. Området ska bibehålla och utveckla de naturvärden som finns knutna till öppen myrmark av olika slag. Ingen igenväxning ska pågå. Hydrologin inom och kring Natura 2000-området ska vara naturlig, utan påverkan av markavvattning. Typiska arter för naturtypen 7140 ska kunna fortleva på lång sikt. De strukturer som bygger upp öppna mossar och kärr i form av tuvor, gungflyn, höljor etc. skall vara intakta. Hydrokemiska förhållanden ska vara naturliga så att torven och de typiska arterna i mossen bevaras.

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Totalarealen av habitatet i landet har minskat under 1900-talet, men fortfarande finns stora ytor kvar i Norrland. Arealen är idag ca 2 600 000 hektar. Bevarandestatus i Sverige bedöms som otillfredsställande (2013). Det beror främst på pågående igenväxning av öppna myrar. Det i sin tur beror till stor del på mänsklig påverkan i form av markavvattning, men även uppodling och storskaliga torvtäkter påverkar statusen negativt. Störst påverkan ses i myrmarkerna i södra Sverige.

Igenväxningen av de öppna myrarna kommer troligen att fortsätta som ett resultat av fortsatt kvävenedfall, hydrologisk påverkan och klimatförändringar. Den mänskliga påverkan på hydrologin förväntas fortsätta då storskalig dikesrensning och avvattning efterfrågas av skogsbruket.

Bevarandetillståndet för naturtypen i Bredsjömossen anses som tillfredsställande. Områdena är öppna och fuktiga och torvbildning pågår.

7230 – Rikkärr

Arealen 2,1 ha är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Habitatets utbredningsområde överensstämmer med områden där berggrunden eller jordtäcket är rikt på baskatjoner, vanligtvis kalcium. pH-värdet i myren är vanligen 6 eller högre. Rikkärren är generellt näringsfattiga till måttligt näringsrika och näringsbegränsade.

Torvdjupet är ofta grundare än i fattigare myrar och kan understiga 30 cm, men bottenskiktet byggs upp av rikkärrensindikerande brunmossor (till exempel släktena *Scorpidium* och *Campylium*) eller i vissa fall vitmossor. Morfologiska strukturer i torven utgörs i de fall de förekommer av tuvbildning, mindre sträng- och flarkbildningar och källkupoler.

Både öppna och trädklädda rikkärr inkluderas i naturtypen, vilka kan ha en krontäckning av 0–100%. Vegetationen domineras av olika halvgräs och örter. Rikkärren har en speciell flora och fauna som varierar med till exempel krontäckningsgrad, kalkhalt och näringsförhållanden. Rikkärr kan delas in i tre undergrupper: öppna hävdade rikkärr med en krontäckning på 0–30 %; öppna ohävdade rikkärr med en krontäckning på 0–30 %; samt trädklädda och videbevuxna rikkärr med en krontäckning på minst 30 %. Rikkärret i Bredsjömossen klassas som ett öppet ohävdad rikkärr.

Viktiga strukturer och funktioner i rikkärr är hög grundvattennivå, baskatjonrika förhållanden, artrik vegetation, naturlig näringsstatus (ej gödningspåverket) samt hävd där det tidigare förekommit. Bland kärlväxter återfinns till exempel olika arter av orkidéer, och här finns ofta även en rik mångfald av mossor och landsnäckor.

Bevarandemål

Arealen av rikkärr (7230) ska vara minst 2,1 hektar, i Natura 2000-området Bredsjömossen. Våtmarkens hydrologi ska vara ostörd och det ska inte finnas några avvattande eller tillrinnande diken eller körspår som medför negativ påverkan. Grundvattenytan ska variera naturligt och vara hög under större delen av året. Grundvattennivån ska vara naturligt hög under större delar av året. Området ska vara välhävdad av antingen bete eller slätter. Ingen näringstillförsel, inklusive utfodring av betesdjur, ska förekomma, och den som finns ska minska för att på sikt helt försvinna. Störningar som orsakar positiva effekter kan förekomma som t.ex. periodvis översvämning, tramp etc. Området ska vara öppet utan indikation på att det sker igenväxning av vass, buskar eller träd eller annan vegetation med en måttlig krontäckning. Vegetationen är karakteristisk för naturtypen och/eller artrik. Täta bestånd av vass ska inte förekomma.

Vad kan påverka negativt

Faktorer som kan påverka naturtypen negativt utöver de generella hoten:

- Många rikkärr med hävdgynnad flora hotas av igenväxning eller är under igenväxning på grund av upphörd hävd. Problemet är störst i Sydsverige och beror vanligtvis på ändrad markanvändning och nedläggning av jordbruk.

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Rikkärren har varit mycket illa av markavvattning i hela landet. I södra Sverige finns endast fragment kvar, medan större arealer framför allt återfinns i Jämtland och Norrbotten. Då kärren ofta ligger i bördiga jordar har de tidigt dikats ut när åkerbruket spritt sig ner i dalgångar och på fuktiga marker. Ett antal rikkärr är skyddade som naturreservat, och ytterligare objekt i södra Sverige hålls i hävd med hjälp av miljöstödsprogrammet. Generellt måste dock noteras att mycket få återstår i odlingsbygder över hela landet.

För naturtypen rikkärr (7230) är förekomsten i boreal region (både inom och utanför Natura 2000-områden) 72 000 hektar i Sverige. För att få en gynnsam bevarandestatus i samma område behövs uppskattningsvis minst 75 000 hektar rikkärr. Bevarandestatusen för naturtypen bedöms vara otillfredsställande i Sverige och trenden för naturtypen är negativ.

Bevarandetillståndet för rikkärret i Bredsjömossen anses vara tillfredsställande. Stora delar av naturtypen hävdas genom slätter på sensommaren och det finns ingen betydande igenväxning i området.

9010 – Taiga

Arealen 16,0 ha är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen förekommer främst i den boreala zonen på fuktiga näringsrika marker till torra och näringsfattiga. Trädskiktets krontäckningsgrad är normalt 30–100 % och utgörs av gran, tall, björk, asp, rönn och sälg, ibland även med inslag av andra inhemska arter. Naturtypen taiga innefattar även brandfält och stormfällningar som då kan innebära en lägre krontäckning. Naturtypen består av äldre naturskogsartade barrskogar samt naturliga successions efter större störningar. Det kanske viktigaste elementet för naturtypen är den döda veden som hyser en lång rad vedlevande svampar och insekter, dessutom är veden födosöks- och boplatser för många fågelarter. Naturtypen delas vanligen in i flera olika undergrupper beroende på dominerande trädslag samt successionsstadier.

Bevarandemål

Arealen av taiga (9010) ska vara minst 16,0 hektar i Bredsjömossen. Krontäckningen ska variera mellan tätare och glesare beskogad mark med ett olikåldrigt och flerskiktat trädskikt. Barrträd ska dominera naturtypen. Lövträd ska utgöra ett enstaka till måttligt inslag. Det ska finnas tämligen allmänt med grov och solbelyst död ved till exempel torrträd, hålträd, liggande stockar, halvdöda träd eller branddödade träd. Förekomsten av äldre träd ska vara måttlig till riklig och det ska finnas en förnygring av ovan nämnda arter.

Hela eller stora delar av naturtypen ska vara skogsbrandspåverkad, även andra omvälvande störningar så som insektsangrepp, stormfällning eller bete ska tillåtas påverka naturtypens dynamik och struktur. Andra småskaliga naturliga processer som trädens förnygring, åldrande och döende samt omkullfallna träd och luckbildning är positivt och ska förekomma inom området. Igenväxningsvegetation (till exempel gran) ska inte tillåtas dominera i fältskiktet. Typiska och karaktäristiska arter ska kunna fortleva långsiktigt i området och det ska finnas en art- och individrik förekomst av dessa arter inom insekter (till exempel skalbaggar), mossor (till exempel blåmossa), svampar (till exempel ostticka) och lavar.

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Naturtypen (9010) förekommer i hela landet med tyngdpunkten av utbredningen i den boreala zonen. Marker som normalt brukas som produktionsskogar tillhör ofta naturtypen taiga och det är endast i de fjällnära regionerna som det finns kvar betydande områden med äldre skog i sena successionsstadier. Naturtypen taiga (9010) har en negativ utveckling eftersom skogsbruket i marker med höga naturvärden och fjällnära skog fortsätter, dessutom har intresset för biobränslen, skogsgödsling och skogsodling med främmande trädarter ökat under senare år. Samtidigt har hänsynen vid skogsavverkning ökat och arealen skyddad skog har utökats. År 2013 var förekomstarealen av taiga i den boreala regionen 1 330 000 hektar och för att naturtypen 9010 ska uppnå gynnsam bevarandestatus behövs det uppskattningsvis 3 500 000 hektar. Bevarandestatusen för naturtypen taiga (9010) är idag dålig i den boreala regionen och utvecklingen är övervägande negativ.

I Bredsjömossen har inget betydande skogsbruk förekommit i modern tid och skogen befinner sig i ett relativt sent successionsstadium. Det förekommer olika former av död ved, dock inte tillräckligt mycket. Småskaliga naturliga processer förekommer men storskaliga processer som skogsbrand har inte förekommit i området under lång tid. Bevarandetillståndet anses som otillfredsställande eftersom det finns en brist på död ved, med tiden kommer bevarandetillståndet bli bättre då det med tiden kommer bildas mer död ved.

9080 – Lövsumpskog

Arealen 15,7 ha är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen förekommer på fuktig och näringsrik mark. Det finns en påverkan från högt grundvatten och översvämning sker normalt årligen. Naturtypen finns på mineraljord, tunna torvtäcken och i vissa fall även på torvmark av lövkärrstorv eller vasstorv. Trädskiktets krontäckningsgrad är vanligen mellan 50–100 %. I södra och mellersta delarna av landet utgörs trädskiktet ofta av al. Gran och videarter kan ofta förekomma i både träd- och buskskikt.

I denna naturtyp finner man ofta en stor variation vad gäller trädslag, artstock och struktur. Denna variation kan härröra från tidigare markanvändning, naturgivna förutsättningar eller den aktiva dynamiken i bestånden. I sitt mest utvecklade stadium kännetecknas naturtypen av ett stort inslag av gamla träd och död ved. Som ett resultat av tidigare markanvändning, naturliga störningar eller andra åtgärder kan skogen befinna sig i ett yngre successionsstadium med stort inslag av yngre träd.

Naturtypen består av en fuktig till blöt skog som till vissa delar liknar svämlövskogen, men till skillnad från dessa karakteriseras fältskiktet av typiska sumpväxter beroende på det mer eller mindre permanent höga vattenståndet. Övergången mot björkklädd, skogbevuxen myr kan vara diffus, men generellt är torvtäcket i lövsumpskogen tunt och består då av lövkärrs- och vasstorv. Till följd av den fuktiga marken står träden ofta på socklar, särskilt i äldre skog. Tuvbildningen kan vara stark, och vegetationen därför varierande med ris på tuvorna och avsaknad av vegetation i de blötaste delarna. I djup skugga blir fältskiktet glest. Lövsumpskogarna har sin tyngdpunkt i södra delen av landet och förekommer främst i boreal och kontinental region.

Bevarandemål

Arealen av lövsumpskog (9080) ska vara minst 15,7 hektar. Krontäckningen ska variera mellan tätare och glesare beskogad mark med ett olikåldrigt och flerskiktat trädskikt. Trädarten klibbal ska dominera naturtypen samt minst ett måttligt inslag av andra trädarter till exempel gran, björk och vide. Det ska minst finnas allmänt till rikligt med död ved till exempel stående stammar, hålträd, liggande stockar och halvdöda träd. Förekomsten av äldre träd ska vara måttligt till rikligt och det ska finnas en föryngring av ovan nämnda arter.

Naturtypen ska inte påverkas av dräneringsåtgärder och ha en naturlig hydrologi. Omvälvande störningar som insektsangrepp, stormfällning eller bete kan påverka naturtypens dynamik och struktur. Andra småskaliga naturliga processer som trädens föryngring, åldrande och avdöende samt omkullfallna träd och luckbildning är positivt och ska förekomma inom naturtypen.

Typiska och karaktäristiska arter ska kunna fortleva långsiktigt i området och det ska finnas en art- och individrik förekomst av dessa arter inom kärlväxter (till exempel skärmstarr) och mossor (till exempel blåmossa). Igenväxningsvegetation av invasiva arter (till exempel gran) ska inte tillåtas dominera i naturtypen. Artsammansättningen och näringstillgången ska vara naturlig.

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Sumpskogarna förekommer ofta insprängt bland andra skogstyper. Då är de dessutom ett viktigt inslag som väsentligt höjer ett områdes naturvärde. Med tanke på den historiska förlusten av naturskogar, så kan man anta att även opåverkade lövsumpskogar minskat avsevärt. År 2013 fanns det uppskattningsvis 20 700 hektar av naturtypen i den boreala regionen i Sverige, men att det för god bevarandestatus behövs minst 42 000 hektar. Största hotet är

fortfarande ett storskaligt skogsbruk. Dagens sumpskogar bör bevaras med ökad naturvårdshänsyn inom skogsbruket.

Skogen i Bredsjömossen befinner sig i ett relativt sent successionsstadium och hydrologin är endast något påverkad. Det finns bitvis något dåligt med död ved i området. Bevarandetillståndet för naturtypen anses sammanlagt som tillfredsställande.

91Do – Skogbevuxen myr

Arealen 8,0 ha är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen omfattar myrar med >30 cm djupt torvtäcke som är fuktig till blöt med högt liggande grundvattenyta. De ska vara bevuxna med skog med en krontäckning på minst 30 %. Samtliga tallmossar räknas till denna typ, medan de skogbevuxna kärren har en krontäckning på högst 70 %. Trädskiktet domineras oftast av glasbjörk, tall och gran. Fält- och bottenskiktet domineras av ris, halvgräs, och vitmossor.

Skogbevuxen myr skiljs från andra fuktiga och våta skogstyper genom sin torvproduktion. Den skogbevuxna myren är i allmänhet surare och fattigare, medan naturtypen sumpskog visar tecken på högre näringsrikedom i form av högre träd tillväxt och åtminstone smärre örtinslag.

Ofta hittar man den skogbevuxna myren i anslutning till större våtmarksområden, och behandlas då som en del av dessa. Skogens hydrologi är naturlig och har inte haft betydande påverkan från till exempel markavvattning eller torvtäkt.

Kantzonen mellan trädklädd fattigmyr och öppen myr är ofta betydelsefull för insekter som kräver båda miljöerna. Skogen ska vara i ett sent eller i ett relativt sent successionsstadium med undantag för de områden som har utsatts för naturliga störningsprocesser (eller motsvarande imiterade skötselåtgärder), där kan ekosystemet befinna sig i yngre successionsstadier. Det ska finnas gamla träd och död ved och en kontinuitet för de aktuella trädslagen.

Bevarandemål

Arealen av skogbevuxen myr (91Do) ska vara minst 8,0 hektar. Krontäckningen ska variera mellan tätare och glesare beskogad mark med ett olikåldrigt och flerskiktat trädskikt. Tall ska prägla naturtypen. Andra trädarter (främst glasbjörk och gran) ska utgöra ett enstaka till måttligt inslag. Det ska finnas tämligen allmänt med grov och solbelyst död ved till exempel torrträd, hålträd, liggande stockar, halvdöda träd eller branddödade träd. Förekomsten av äldre träd ska vara måttlig till riklig och det ska finnas en föryngring av ovan nämnda arter. Naturtypen ska inte påverkas av dräneringsåtgärder och ska ha en naturlig hydrologi.

Omvälvande störningar så som insektsangrepp, stormfällning, brand eller bete kan påverka naturtypens dynamik och struktur. Andra småskaliga naturliga processer som trädens föryngring, åldrande och döende samt omkullfallna träd och luckbildning är positivt och ska förekomma inom området. Vindskyddade skogsmiljöer med en hög och jämn luftfuktighet ska minst utgöra ett måttligt inslag samt att det ska finnas ett stabilt eller ökande torvtäcke. Igenväxningsvegetation (till exempel gran) ska inte tillåtas dominera i fältskiktet. Typiska och karaktäristiska arter ska kunna fortleva långsiktigt i området och det ska finnas en art- och individrik förekomst av dessa arter inom kärleväxter (till exempel starr, skvattram och tranbär) och mossor.

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Naturtypen skogbevuxen myr (91Do) förekommer i hela landet med en tyngdpunkt av utbredningen i den boreala zonen. År 2013 var förekomstarealen av skogbevuxen myr i den boreala regionen 1 880 000 hektar, vilket anses vara tillräckligt för att naturtypen ska kunna bevaras långsiktigt. Bevarandestatus för naturtypen skogbevuxen myr (91Do) anses som gynnsamt i den alpina och boreala regionen men otillfredsställande i den kontinentala regionen.

I Bredsjömossen har inget betydande skogsbruk förekommit i modern tid och skogen befinner sig i ett sent successionsstadium. Det finns något för lite död ved i naturtypen. Småskaliga naturliga processer förekommer men storskaliga processer som skogsbrand har inte förekommit i området under lång tid. Bevarandetillståndet för naturtypen i Bredsjömossen anses vara tillfredsställande.

A002 – Storlom, *Gavia arctica*

Artens förekomst i området är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Storlommen behöver tillgång till lämpliga bytesdjur, det vill säga fiskar och, i viss mån, vatteninsekter. Den behöver även lämplig plats att bygga sitt bo på, vilket nästan uteslutande innebär öar, särskilt mindre holmar och skär, belägna i klarvattenssjöar (oligotrofa och mesotrofa), i sällsynta fall längs ostkusten. Tillgång till områden med minimal mänsklig störning är viktig. Arten är störningskänslig under häckningen (maj-juli/augusti), främst under ruvningsperioden. Arten är långlivad art med relativt låg reproduktion och är därför känslig för jakt. Under häckningen rör sig arten normalt inom 1–10 kilometer radie från häckningslokalerna. Storlommen övervintrar dels i östra Medelhavet och Svarta havet, dels i mindre utsträckning i västra Europa. Övervintrar även regelbundet längs södra Sveriges kuster.

Bevarandemål

En målsättning bör vara att bevara den svenska populationen i åtminstone dess nuvarande storlek och utbredning. Ingen påtaglig minskning av populationen bör ske i något län. Inom eller i anslutning till Bredsjömossen ska minst 1 par häcka årligen.

Vad kan påverka negativt

Faktorer som kan påverka arten negativt:

- Största hotet är mänsklig störning på häckningslokalerna under främst maj genom landning av båtar på häckningsskär, badande folk, båtsport och sportfiske. Sådan störning ökar risken för äggpredation. Andra problem utgörs av onaturliga vattenståndsvariationer till följd av regleringar, som kan omintetgöra eller försena häckningen, vilket i det senare fallet ökar risken för mänsklig störning.
- Inverkan av miljögifter kan inte uteslutas. En ökad risk för exponering av giftiga metaller kan finnas för lommar som söker föda i sura sjöar. Försurning leder även till utarmning av fiskbestånd och därmed minskat födounderslag.
- Sannolikt, men inte klarlagt, finns en ökad dödlighet bland vuxna fåglar i samband med användningen av nylonnät för fiske.

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Storlommen bedöms häcka med 5 000–6 000 par i landet (år 2000). Inventeringsdata från södra och mellersta Sverige visar på att storlommen generellt sett håller en relativt stabil population även sett i ett 30-årigt tidsperspektiv. Ungproduktionen ligger på ungefär samma nivå som i början av 1970-talet och lokalt/regionalt har

arten ökat något. Kunskapen om norrlandsbeståndets storlek och populationsutveckling är dock mindre god. Det europeiska häckfågelbeståndet utanför Ryssland uppgår till 19 000–27 000 par.

Storlommen häckar årligen i Bredsjön, dock är informationen om antalet par bristfällig. Bevarandetillståndet för arten anses vara gynnsamt då förutsättningarna för arten i området är bra.

A094 – Fiskgjuse, *Pandion haliaetus*

Artens förekomst i området är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Fiskgjusen är helt beroende av tillgång till öppet vatten inom sitt hemområde (havsmiljö, insjöar, älvar, åar) eftersom födan nästan uteslutande består av fisk. Den fångar endast ytligt gående fisk, ned till maximalt en halv meters djup.

Fiskgjusen fiskar i såväl näringsrika som näringsfattiga sjöar liksom i större vattendrag och i grundare kustområden. Jaktframgången kan dock minska avsevärt om vattnet är alltför grumligt. I områden med enbart oligotrofa sjöar kan sämre tillgång på fisk medföra lägre reproduktion bl.a. beroende på att gjusarna måste jaga över större arealer (längre bort från boplatsen).

Fiskgjusen är beroende av lämpliga träd för sitt bobygge. Det vanligaste trädslaget är tall (≥90 %) där det stora risboet byggs i toppen av plattkronade, kraftiga träd, så att utsikt fås över omgivningen. Enstaka bon kan placeras i kraftledningsstolpar, stora torn eller på stora stenar i sjöar och vattendrag. Fiskgjusen är ofta störningskänslig vid boplatsen. Fiskgjusen kan jaga upp till någon mil från boplatsen. Flyttar mellan Sverige och Västafrika söder om Sahara.

Bevarandemål

Målsättningen bör vara att den svenska populationen inte minskar, dvs. att vi inom landets gränser även fortsättningsvis har ett bestånd på minst 3 500 par, spritt över hela sitt utbredningsområde enligt ovan.

Minst 1 par av fiskgjusen ska regelbundet häcka i eller i närområdet. Därför behöver det finnas god tillgång på lämpliga träd (vanligen äldre tall) för bobygge inom och/eller i landskapet kring Bredsjömossen. Bredsjön ska ha en rik tillgång på föda (fisk) så att ett flertal fiskgjusar årligen kan födosöka i området.

Vad kan påverka negativt

Faktorer som kan påverka arten negativt utöver den generella hotbilden:

- Eftersom fiskgjusen ofta häckar vid stränder och på öar utgör närgången båttrafik, sportfiske, bad, kanotning etc. i boets omedelbara närhet ett hot.
- Exponeringen för klorerade kolväten har minskat sedan 1970-talet då dessa miljögifter orsakade en ökad fosterdödlighet och sönderrivning av ägg på grund av skalförtunning. Emellertid tillkommer nya typer av miljögifter i naturen vars effekter vi ännu vet litet om (till exempel bromerade flamskyddsmedel).
- Försurning av sjöar kan medföra sämre födotillgång samt en ökad exponering för giftiga metaller.
- Skogsavverkning utan hänsyn till fiskgjusens boträd eller eventuella boträd utgör en fara inom vissa områden, eftersom tillgången på lämpliga träd då minskar.

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Det svenska beståndets storlek uppskattas till 4 100 par. Det finns inga tecken på betydande populationsförändring. Stabil de senaste tio åren även om arten har minskat lokalt inom vissa delområden troligen på grund av födokonkurrens från havsörnen. Fiskgjusen häckar i samtliga län utom på Gotland. I ett europeiskt perspektiv har Sverige ett stort ansvar för denna art då cirka 35 % av populationen häckar i Sverige.

BirdLife International (1994) betecknar fiskgjusen som "Sällsynt" i Europa. Arten är placerad i SPEC kategori 3, vilket innebär att den globala populationen inte är koncentrerad till Europa men att arten har en otillfredsställande bevarandestatus i området.

Arten häckar regelbundet vid Bredsjömossen och ett flertal individer använder Bredsjön som födosökslokal. Bevarandetillståndet anses som gynnsamt.

A127 – Trana, *Grus grus*

Artens förekomst i området är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Tranan häckar på sankta sjö- eller havsstränder, på våta myrmarker, på vattensjuka hyggen omgärdade av sumpskog, vid större slättsjöar, i öppna kärr, i sänkta sjöar och andra större eller mindre våtmarker. Ett gemensamt krav, oavsett val av habitat, är att tranorna har möjlighet att bygga boet oåtkomligt för marklevande rovdjur, dvs. alltid omgärdat av vatten. Under häckningstid lever tranorna av rötter, skott och andra vegetabilier samt insekter, blötdjur, grodor, småfisk med mera. Under höstflyttningen är ungarna beroende av föräldrarnas vägledning. En stor andel av tranorna övervintrar i korkeksmarker i Spanien. Under häckningen rör sig paret normalt inom ett område i storleksordningen 100 hektar. Tranan blir könsmogen vid 3–6 års ålder. Innan könsmognaden för ungranorna en kringflackande tillvaro och samlas ofta i stora flockar. Övervintrar i Sydvästeuropa, främst i Spanien, men även i Portugal och Frankrike samt i Nordafrika.

Bevarandemål

Målsättningen bör vara att bevara det nuvarande starka tranbeståndet med häckande par i samtliga svenska landskap. Minst 2 par av tranan ska häcka i området årligen.

Vad kan påverka negativt

För närvarande finns inget hot mot arten i Sverige. I det spanska övervintringsområdet finns däremot vissa hot, främst avveckling av korkeksodlingar.

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Tranan har ökat markant i antal den senaste 20-årsperioden, speciellt märkbart i Götaland och Svealand. Antalet häckande par torde för närvarande uppgå till åtminstone 15 000, kanske över 20 000 par. Därtill kommer ett stort antal icke könsmogna fåglar, vilka drar runt i Sverige under sommarhalvåret. Dessa senare fåglar kan vålla en del bekymmer för jordbruket och vid enstaka tillfällen har tillstånd för avskjutning av ett litet antal fåglar getts. De svenska tranorna utgör 20–38 % av europapopulationen. Sverige har således ett stort ansvar för bevarandet av arten. Tranan häckar numera förhållandevis jämnt spridd i samtliga svenska län.

BirdLife International betecknar tranan som ”Sårbar” i Europa. Arten är placerad i SPEC kategori 3, vilket innebär att den globala populationen inte är koncentrerad till Europa, men att arten har en otillfredsställande bevarandestatus i området.

I Bredsjömossen häckar tranan årligen, därför anses bevarandetillståndet som gynnsamt.

A217 – Sparvuggla, *Glaucidium passerinum*

Artens förekomst i området är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Tillgång på lämpliga boplatser i form av gamla bohål från större hackspett eller tretåig hackspett. Den optimala häckningsmiljön är gammal, flerskiktad grandominerad blandskog med rik förekomst av grova lövträd (främst asp, björk och al). Sparvugglan är dock flexibel i sitt val av häckningsplats och förekommer likaväl i naturskogsbestånd som i områden med en blandning av rena produktionsbestånd och hyggen, så länge lämpliga bosträd finns att tillgå. I södra Sverige hittar man den ofta på gammal, igenväxande inägomark där den häckar i bestånd av äldre asp. Tillgång på lämplig föda i form av gnagare och småfåglar. Sparvugglan är i huvudsak en stannfågel. Vissa vintrar sker mer omfattande rörelser söderut. Arten jagar över arealer i storleksordningen 150 hektar.

Bevarandemål

Målsättningen bör vara att det skall finnas förutsättningar för ett häckande bestånd av sparvuggla i hela landet nedanför fjällkedjan. Sverige bör kunna hysa 20 000 par, varav huvuddelen i de södra och mellersta delarna av landet. Arten ska fortleva och häck i eller i närområdet. Inom Bredsjömossen ska minst 1 par av sparvuggla häcka årligen.

Vad kan påverka negativt

Eftersom sparvugglan är mycket flexibel i sitt boplaterval är det av allt att döma förekomsten av lämpliga bohål som är den mest begränsande faktorn. Det är oerhört viktigt att alla hålträd sparas på föreskrivet sätt.

Bevarandeåtgärder

Artspecifika åtgärder utöver de generella bevarandeåtgärderna för området:

- Bevarande av gamla lövträd som utvecklade eller som kommer att utveckla håligheter.

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Sparvugglan häckar i samtliga svenska landskap utom på Öland och Gotland. Arten är som vanligast i södra och mellersta Sveriges skogsbygder. Tätheterna avtar norrut och arten är sparsamt till sällsynt förekommande i det inre av Norrland. Det svenska beståndet har beräknats till mellan 12 000 och 16 000 par, vilket utgör bortemot hälften av det samlade europeiska beståndet. Huvuddelen av de europeiska sparvugglorna finns i de norra delarna (Norge, Sverige och Finland). Reliktbestånd finns i bergsskogar i Centraleuropa.

Artens beståndsutveckling är i princip helt okänd. Flera tecken tyder dock på att det skett en expansion söderut under den senare delen av 1900-talet.

BirdLife International (1994) listar sparvugglan som ”Säker” i Europa, men menar att det är angeläget att Europa tar ett ansvar i artens bevarande.

Sparvuggla häckar troligtvis årligen i området och ett flertal individer använder Bredsjömossen som födosökslokal. Bevarandetillståndet för arten i området är gynnsamt.

A409 – Orre, *Tetrao tetrix*

Artens förekomst i området är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Orren är de öppna markernas skogshöna och häckar på hedar och mossar samt i tidiga successionsstadier efter kalhyggen och skogsbränder. I skärgårdsmiljö häckar arten på kala skär och öar och i fjälltrakterna kan den gå upp i fjällbjörkskogen. Liksom hos övriga skogshöns är god tillgång på insekter mycket viktig för kycklingarnas överlevnad. Björkknoppar är en viktig diet under vinterhalvåret. Under sommarhalvåret är dieten mer varierad, men vegetabilier dominerar, bland annat är blåbärsblom en viktig komponent.

Arten är en stannfågel och rör sig normalt inom ett hemområde i storleksordningen 2 500–7 500 hektar.

Bevarandemål

Målsättningen nationellt sett bör vara ett livskraftigt bestånd av minst 200 000 par och att arten inte försvinner som reproducerande från något län/landskap.

Orre ska förekomma i området och ska regelbundet häcka i eller i närområdet. Det är därför viktigt att hedar och mossar bevaras. Det ska finnas minst 8 kullar årligen totalt inom Natura 2000-området och de närmaste omgivningarna.

Vad kan påverka negativt

Faktorer som kan påverka naturtypen negativt utöver den generella hotbilden:

- Minskningen av ljunghedar i södra Sverige. I takt med att skogsarealen ökat och ljunghedarna försvunnit har orren minskat i flera områden. Negativt för orren har även varit försvinnandet av skogsbetet, genom att skogen blivit allt tätare och därigenom allt sämre som födosöksmiljö.
- De stora brandfält med efterföljande lövuppslag som förr med regelbundna intervall skapades i den boreala zonen, och som var mycket gynnsamt habitat för orren, saknas numera nästan helt eftersom naturliga bränder som regel snabbt blir släckta. I viss mån har orren erhållit en ersättningsbiotop i det storskaliga kalhyggesbruket, men med den inskränkningen att det efterföljande lövuppslaget som regel röjs och gallras bort och ersätts med barrträd.
- Totalt sett finns inte något hot mot artens fortlevnad i Sverige. Under storhyggestiden på 1960- och 1970-talen gynnades orren kortvarigt, speciellt i norra Sverige. Numera missgynnas orren troligen eftersom dagens hyggen har mindre areal och dessutom inte är lika öppna som tidigare p.g.a. naturvårdshänsyn. Ytterligare en bidragande orsak till att orren får allt svårare att upprätthålla starka bestånd är att småjordbruken i skogsbygderna läggs ned och skogsplanteras i en mycket stor omfattning.
- I södra Sverige är omloppstiden för hyggen och ungskogar alltför kort för att kunna hysa livskraftiga bestånd. Skogarna i södra Sverige är dessutom alltför täta för att passa orren. Särskilt i Götaland och Svealand har märkbara populationsminskningar konstaterats den senaste tioårsperioden. I Stockholms skärgård är orren numera närmast totalt försvunnen.
- Lövrika, luckiga och flerskiktade skogar har de senaste 50 åren blivit allt ovanligare genom skogsbrukets ändrade inriktning mot ensartade produktionsbarrskogar. Detta missgynnar orren som bl.a. är mycket beroende av björkens knoppar vintertid.

Bevarandeåtgärder

Artspecifika åtgärder utöver de generella bevarandeåtgärderna för området:

Jaktens betydelse för orrens bevarandestatus i de landskapsavsnitt där den tidigare varit allmän men där kraftiga minskningar skett under senare tid, framför allt i Götaland och Svealand, måste undersökas.

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Den svenska populationen har uppskattats till minst 180 000 par (år 2008). Orren häckar i samtliga län men saknas på Öland där den sista fågeln rapporterades 1969. Många uppgifter från Götaland och Svealand tyder på starkt minskande stammar under 1990-talet. Den svenska andelen av den europeiska populationen (inkl. europeiska Ryssland) är minst 20 %.

BirdLife International (1994) betecknar orren som "Sårbar" i Europa. Arten är placerad i SPEC kategori 3, vilket innebär att den globala populationen inte är koncentrerad till Europa men att arten har en otillfredsställande bevarandestatus i området.

I Bredsjömossen finns en relativt stark stam av orre. Här spelar mellan fem till tio orrtuppar årligen. Bevarandetillståndet anses som gynnsamt.

Övriga utpekade fåglar

Följande arters förekomst i området är fastställda i regeringsbeslut

- Nötkråka, *Nucifraga caryocatactes*
- Storspov, *Numenius arquata*

Beskrivning

Storlom: Storspoven är 50–55 centimeter stor. Den är brunspräcklig med lång nedåtböjd näbb, vit på övergumpen. Den är den största vadaren i Sverige. Storspoven häckar på jordbruksmark, myrar och vid sjöar med ett bo på marken.

Nötkråka: Nötkråkan är stor som en nötskrika (cirka 34 centimeter) men med betydligt kortare stjärt. Näbben är påfallande lång och kraftig. Dräkten är mörkbrun, tätt överströdd med vita fläckar. De mörka stjärt pennorna har vita spetsar och undergumpen är vit. Vingarna är breda och trubbiga. Nötkråkan bygger ett väl isolerat bo intill stammen av en gram.

Bevarandemål

De övriga utpekade fåglarna från bilaga 2 i fågeldirektivet behöver en mosaik och variation av flera viktiga strukturer för att utnyttja lokalen både som rast- och häckningsplats. Vid Bredsjömossen ska det därför finnas öppet vatten, kanaler som sammanbinder de öppna vattenspeglarna i vasshavet, en blå bård vid medelvattentillstånd och vassmiljöer som ger skydd och bomaterial. Det behövs även en mossrik barrskog med närbelägna hasselbestånd.

Storspov bör kunna häcka med åtminstone ett par och nötkråka bör kunna häcka med 10 par i Bredsjömossen.

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Storspoven finns i hela Sverige, men är vanligast i Norrland, och häckar i hela landet utom på västkusten och i fjällen. Det svenska beståndets storlek uppskattas till 6 800–11 000 par. Det europeiska beståndet uppskattas till 212 000–292 000 par.

Nötkråkan häckar sparsamt och ojämnt spridd från mellersta Skåne och Blekinge genom Småland och det inre av Halland norrut till mellersta Värmland, mellersta Västmanland och norra Uppland, samt mycket lokalt i södra Dalarna. Den svenska populationen av nötkråkan beräknas uppgå till drygt 10 000 par. På kontinenten förekommer den i Ryssland och i vissa bergstrakter söderut till norra Grekland och schweiziska alperna. Den europeiska populationen uppskattas till 370 000–1 100 000 par.

Bevarandetilståndet i Bredsjömossen för fåglarna storspov och nötkråka är sammanvägt otillfredsställande då arterna är dåligt representerade i området.

Kartor

Kartor som visar områdets läge, yttergränser, naturtypernas utbredning, naturreservatets yttergränser, samt äldre ekonomiska kartor finns sist i planen.

Dokumentation

Webbsidor/databaser:

Artportalen, <https://www.artportalen.se>, (2018-11-29).

Länsstyrelsen Östergötland, <http://www.lansstyrelsen.se/ostergotland>, (2018-11-29).

Naturvårdsverket, <http://www.naturvardsverket.se/>, (2018-11-29).

Skyddad natur, <http://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>, (2018-11-29).

Skogsstyrelsen, <https://skogskartan.skogsstyrelsen.se/skogskartan/>, (2018-11-29).

Ängs- och betesmarksinventeringen (TUVA), <http://www.jordbruksverket.se/>, (2018-11-29).

Dokument:

Naturvårdsverkets vägledningsdokument för habitat och ArtDatabankens vägledningar för arter.

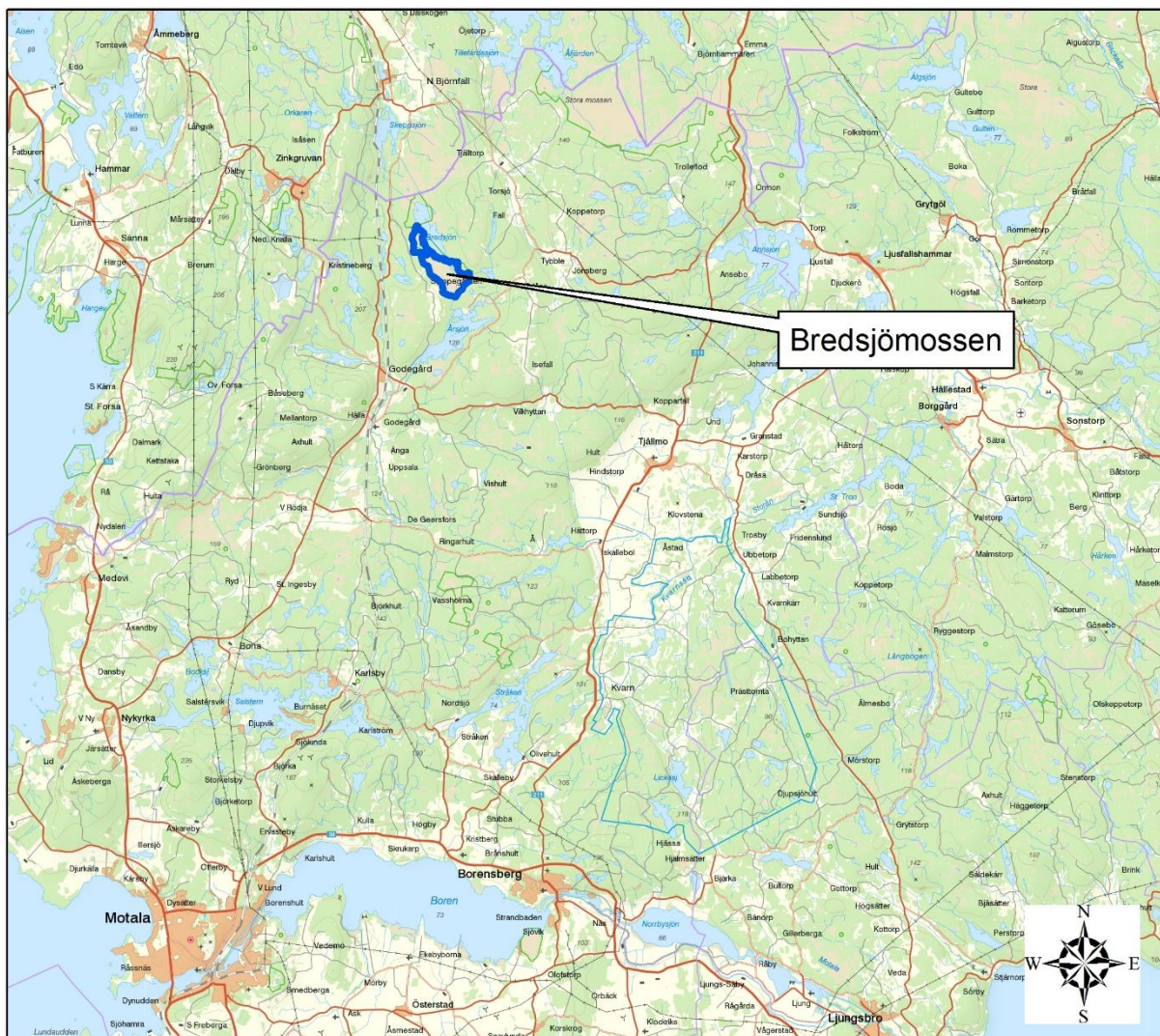
Wenche Eide (red.), Arter och naturtyper i habitatdirektivet - bevarandestatus i Sverige 2013, ArtDatabanken SLU, Uppsala, 2014.

Bevarandeplan för Bredsjömossen Natura 2000-område, fastställd 2005-08-15.

Skötselplan för Bredsjömossen naturreservat, fastställd 2012.

Beslut om bildande av Bredsjömossen naturreservat, 2012-12-06.

Topografisk karta

©Naturvårdsverket och ©Lantmäteriet Geodatasamverkan

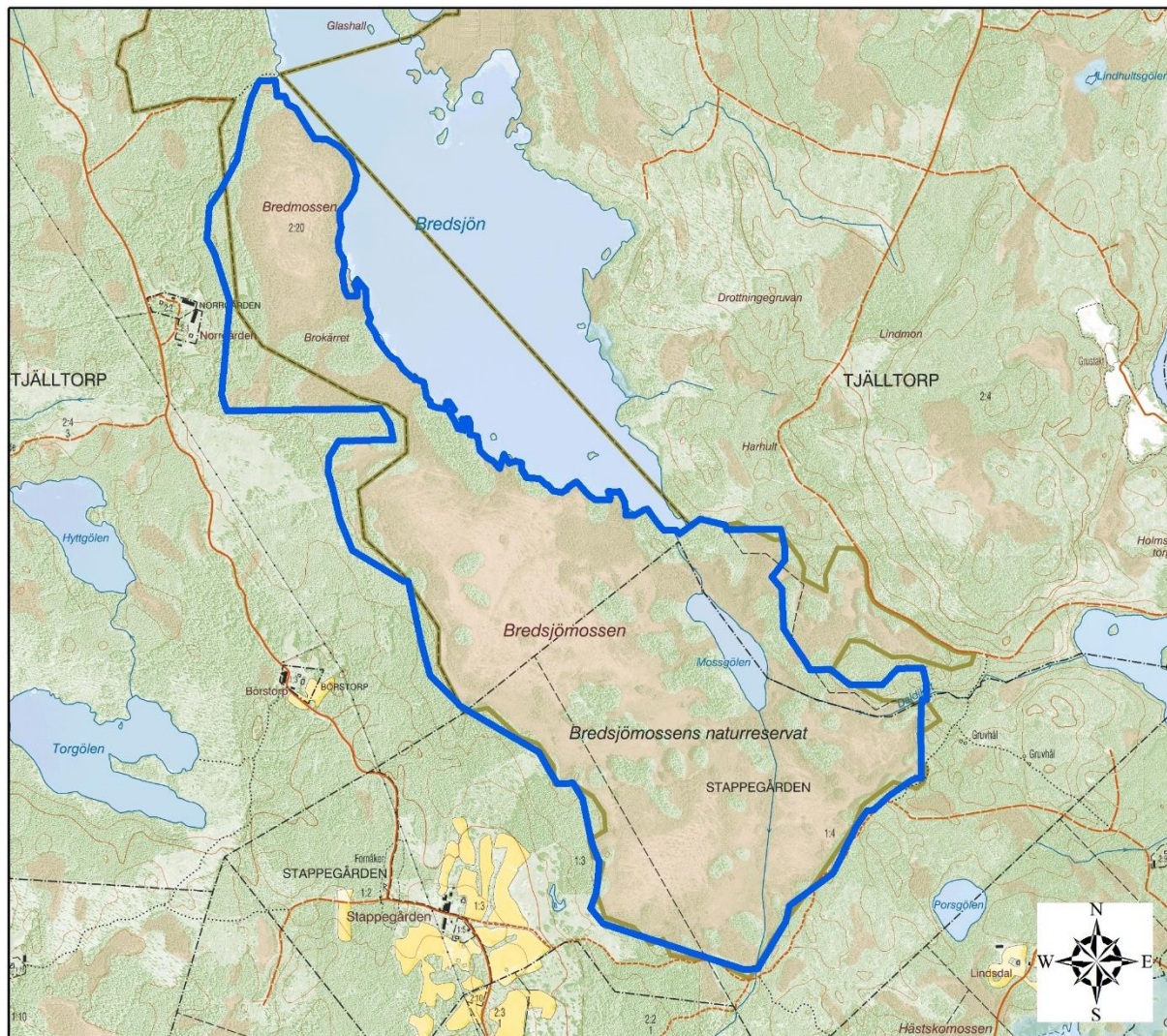
0 2 4 8 12 16 20
Kilometer

 Natura 2000-området

Översigtskartan visar att Bredsjö mossen ligger norr om Motala, nära länsgränsen.

Ekonomisk karta

©Naturvårdsverket och ©Lantmäteriet Geodatasamverkan

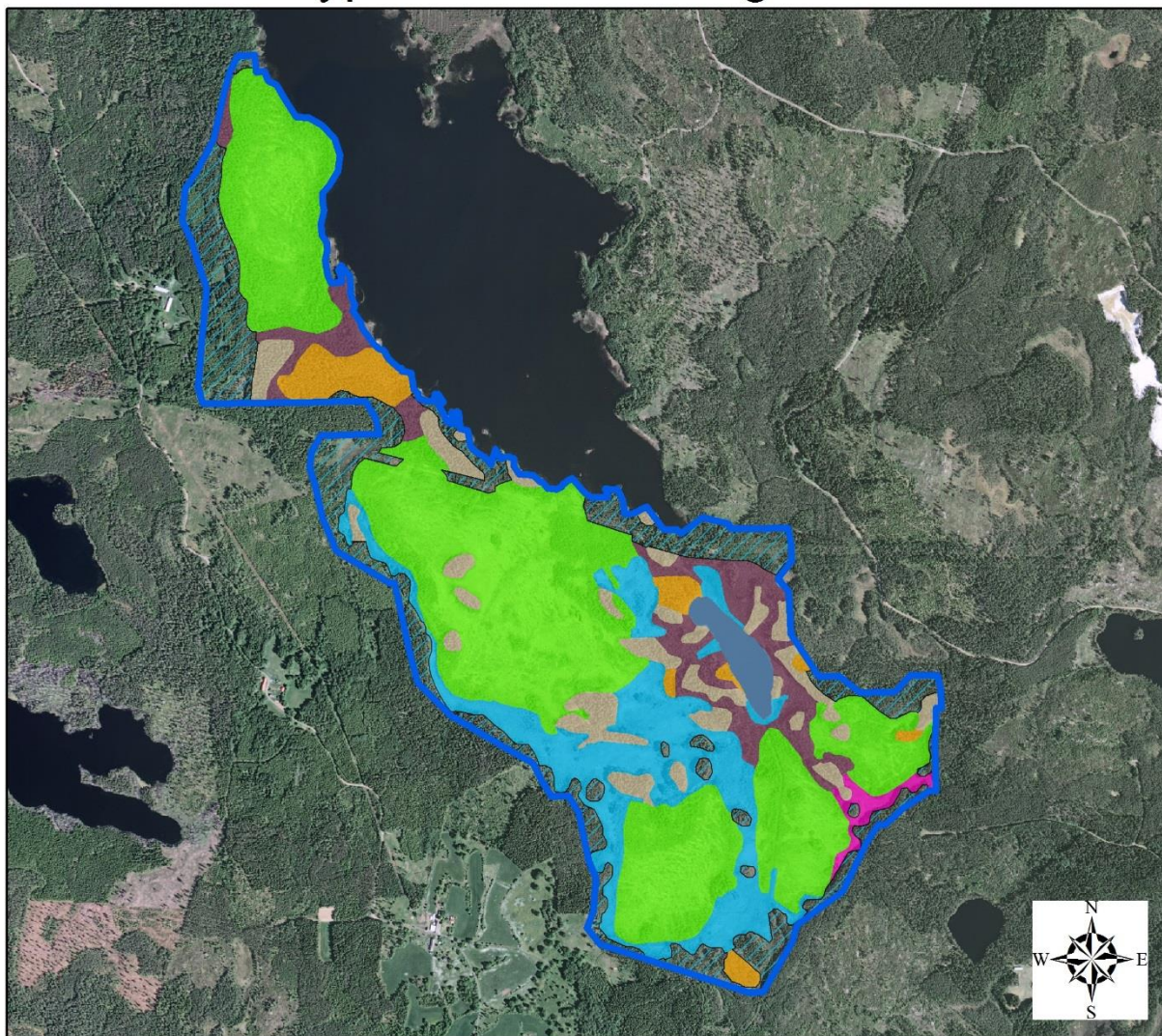
0 0,25 0,5 1 1,5 2 Kilometer

 Natura 2000-området

Fastighetskartan visar yttergränserna för området.

Natura 2000-områdets avgränsningar och N2000-naturtypernas utbredning

©Naturvårdsverket och ©Lantmäteriet Geodatasamverkan

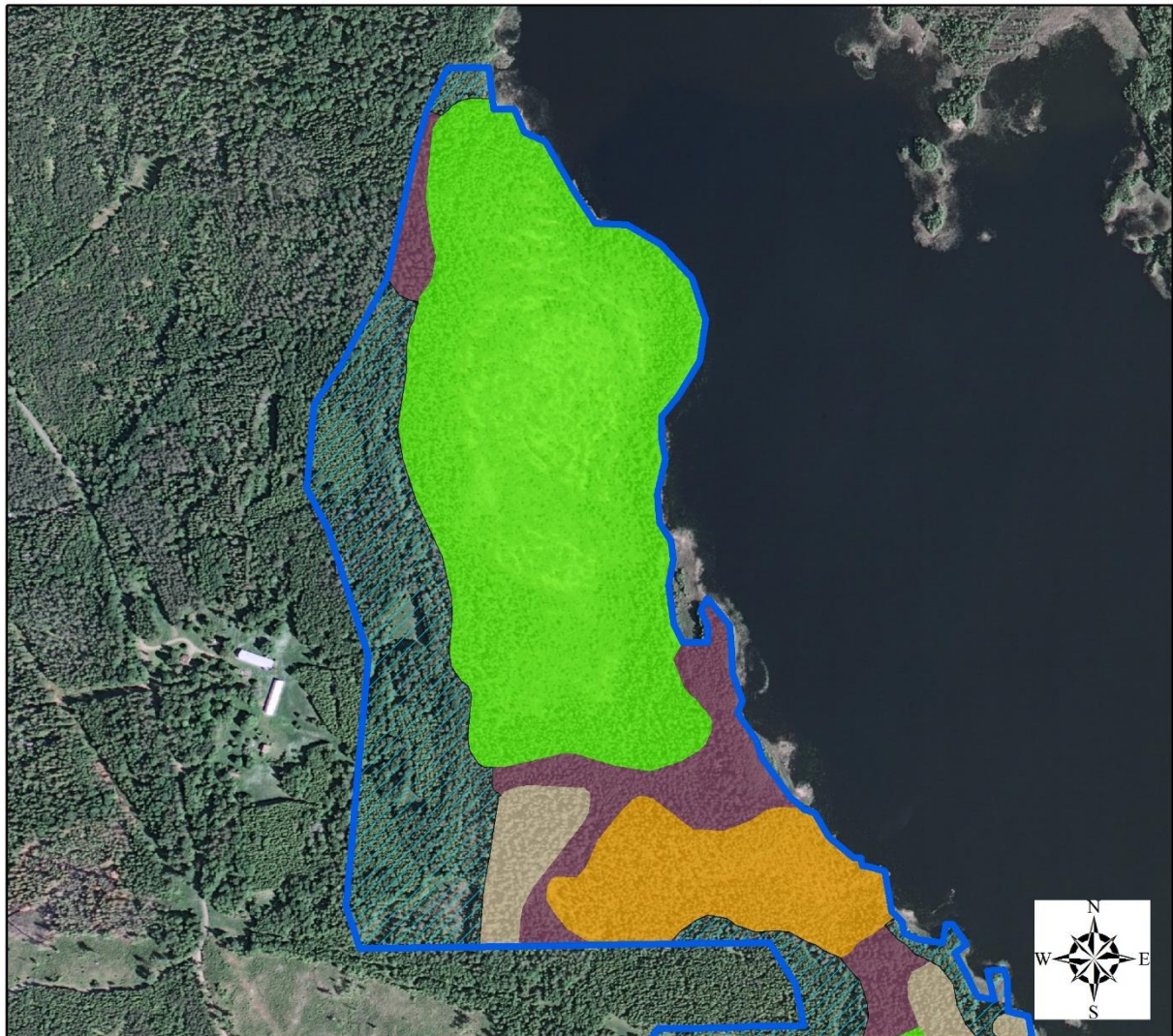
0 0,5 1
Kilometer

	Natura 2000-området	
	3160 Myrsjöar	3,7 ha
	7110 Högmossar	95,4 ha
	7140 Öppna mossar och kärr	29,6 ha
	7230 Rikkärr	2,1 ha
	9010 Taiga	16,0 ha
	9080 Lövsumpskog	15,7 ha
	91D0 Skogbevuxen myr	8,1 ha
	Annan naturtyp	

Flygfotot visar naturtypernas utbredning i området. För mer ingående kartor se sida 27–30.

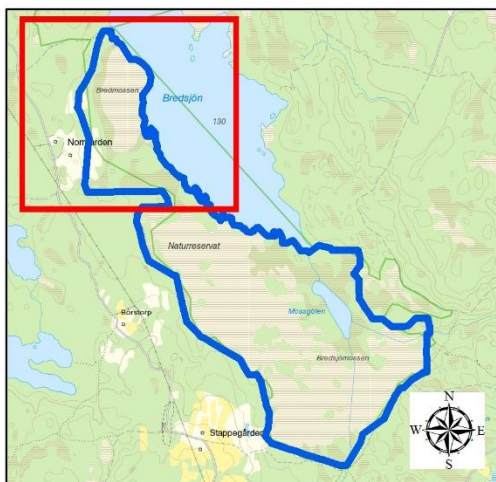

Natura 2000-områdets avgränsningar och N2000-naturtypernas utbredning

©Naturvårdsverket och ©Lantmäteriet Geodatasamverkan

0 50 100 200 300 400 500
Meter

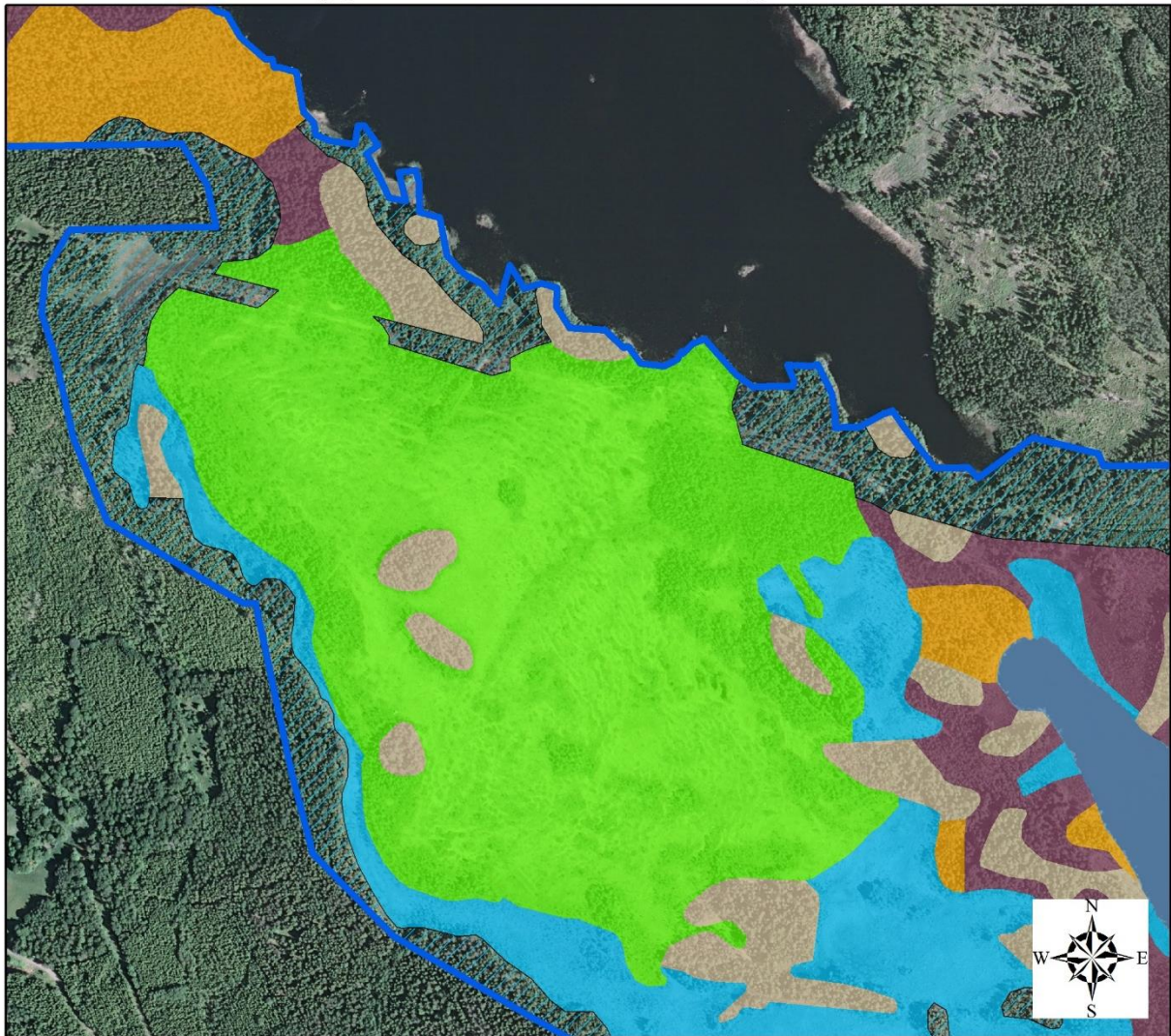

0 0,5 1 2
Kilometer

	Natura 2000-området	
	3160 Myrsjöar	3,7 ha
	7110 Högmossar	95,4 ha
	7140 Öppna mossar och kärr	29,6 ha
	7230 Rikkärr	2,1 ha
	9010 Taiga	16,0 ha
	9080 Lövsumpskog	15,7 ha
	91D0 Skogbevuxen myr	8,1 ha
	Annan naturtyp	

Natura 2000-områdets avgränsningar och N2000-naturtypernas utbredning

©Naturvårdsverket och ©Lantmäteriet Geodatasamverkan

0 50 100 200 300 400 500
Meter

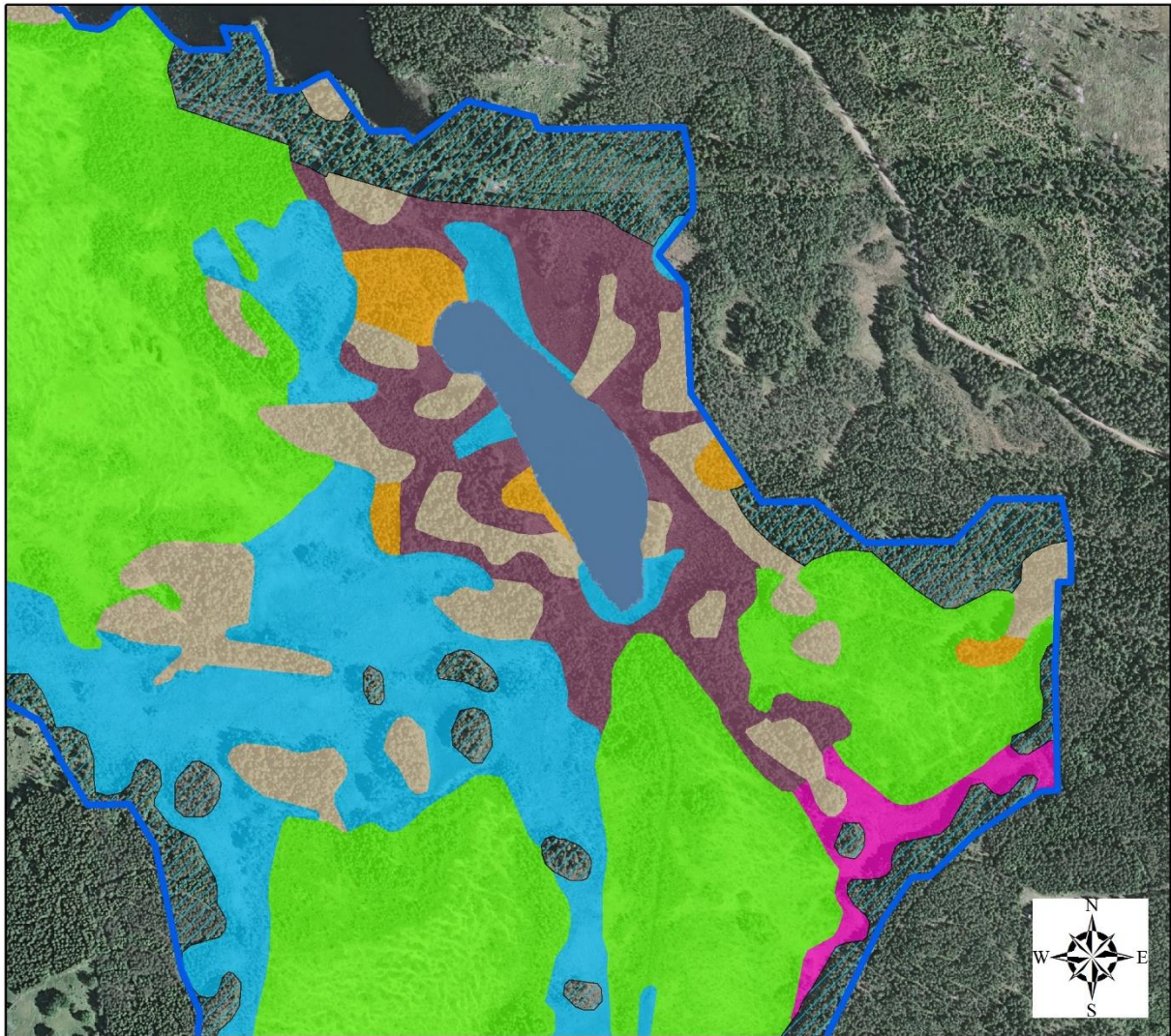

0 0,5 1 2
Kilometer

	Natura 2000-området	
	3160 Myrsjöar	3,7 ha
	7110 Högmossar	95,4 ha
	7140 Öppna mossar och kärr	29,6 ha
	7230 Rikkärr	2,1 ha
	9010 Taiga	16,0 ha
	9080 Lövsumpskog	15,7 ha
	91D0 Skogbevuxen myr.....	8,1 ha
	Annan naturtyp	

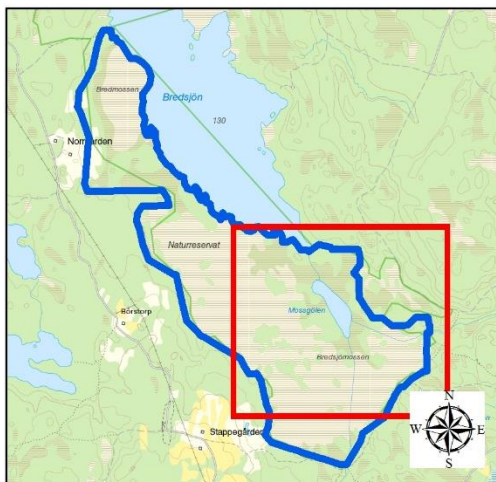

Natura 2000-områdets avgränsningar och N2000-naturtypernas utbredning

©Naturvårdsverket och ©Lantmäteriet Geodatasamverkan

0 50 100 200 300 400 500
Meter

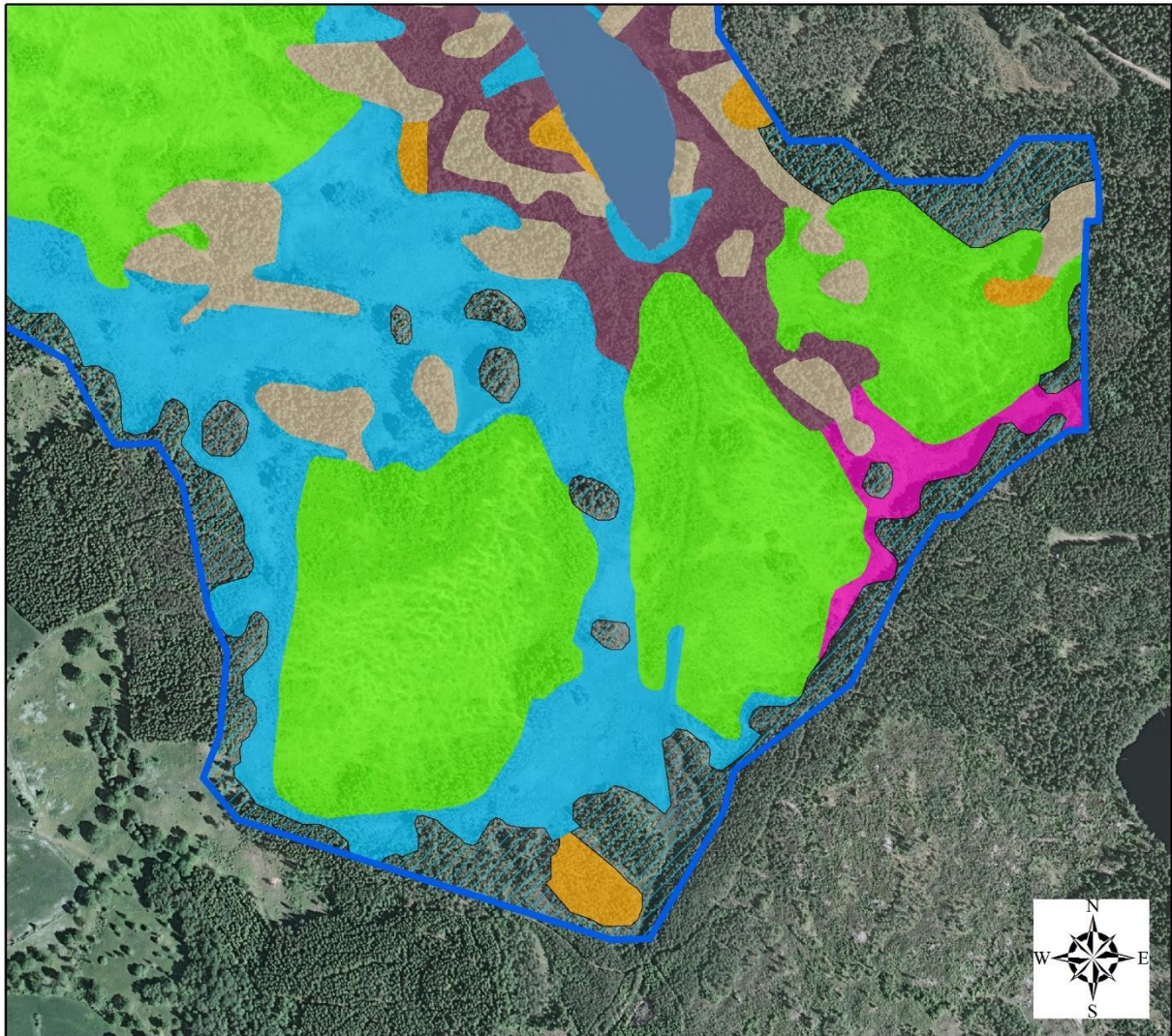

0 0,5 1 2
Kilometer

	Natura 2000-området	
	3160 Myrsjöar	3,7 ha
	7110 Högmossar	95,4 ha
	7140 Öppna mossar och kärr	29,6 ha
	7230 Rikkärr	2,1 ha
	9010 Taiga	16,0 ha
	9080 Lövsumpskog	15,7 ha
	91D0 Skogbevuxen myr	8,1 ha
	Annan naturtyp	

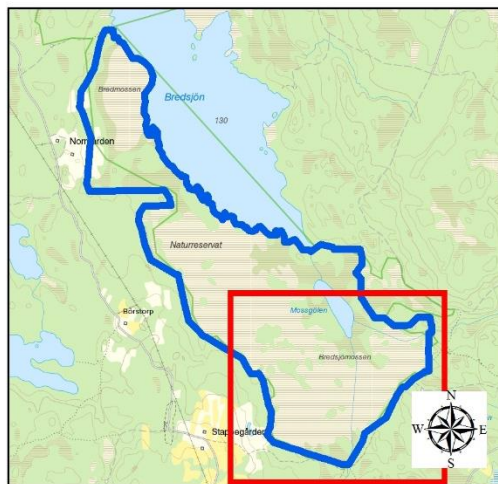

Natura 2000-områdets avgränsningar och N2000-naturtypernas utbredning

©Naturvårdsverket och ©Lantmäteriet Geodatasamverkan

0 50 100 200 300 400 500
Meter

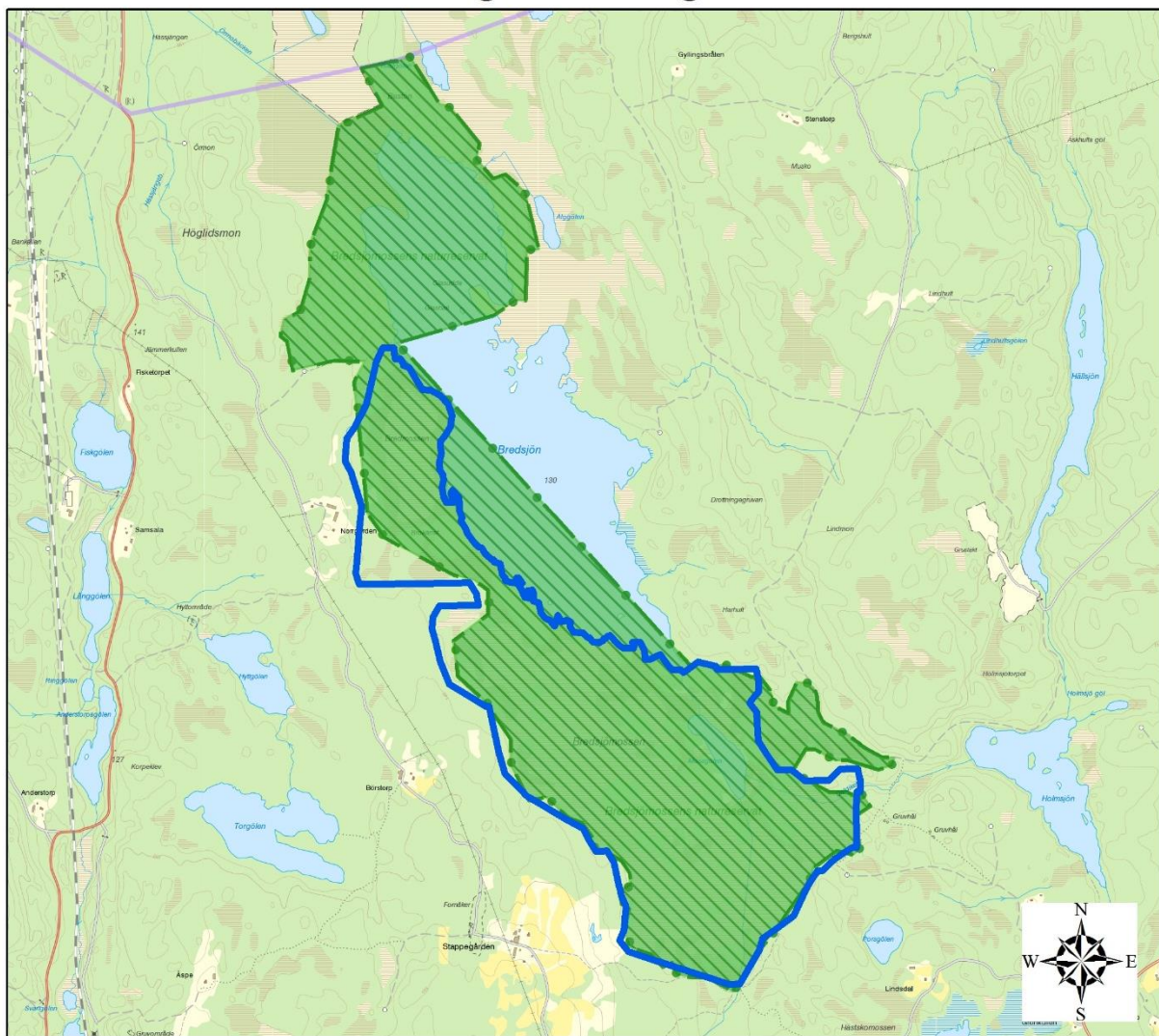

0 0,5 1 2
Kilometer

	Natura 2000-området	
	3160 Myrsjöar	3,7 ha
	7110 Högmossar	95,4 ha
	7140 Öppna mossar och kärr	29,6 ha
	7230 Rikkärr	2,1 ha
	9010 Taiga	16,0 ha
	9080 Lövsumpskog	15,7 ha
	91D0 Skogbevuxen myr	8,1 ha
	Annan naturtyp	

Natura 2000-områdets avgränsningar och Naturreservatets avgränsningar

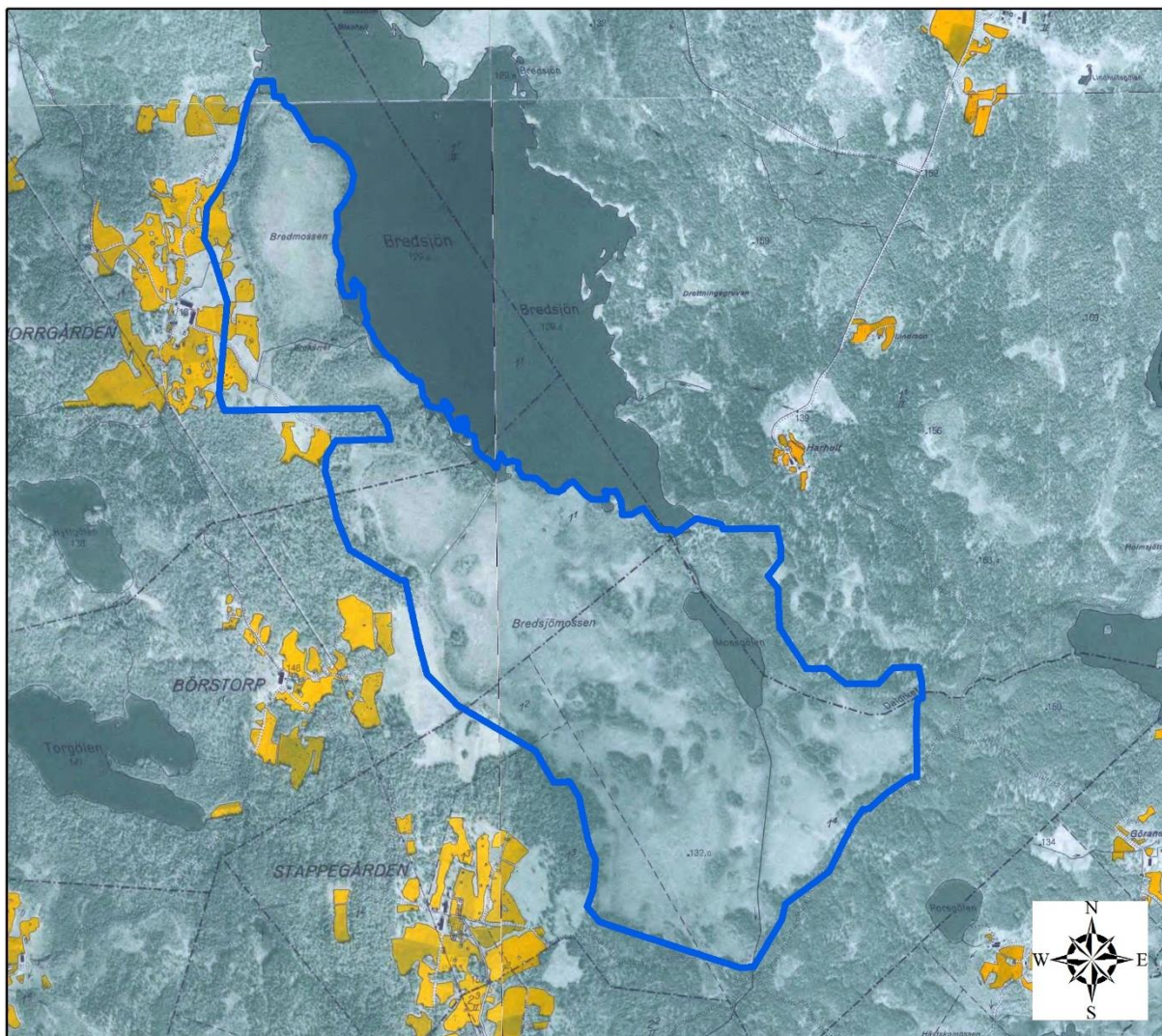
©Naturvårdsverket och ©Lantmäteriet Geodatasamverkan
0 0,25 0,5 1 1,5 2
Kilometer

 Natura 2000-området
 Bredsjö mossens naturreservat

Natura 2000-området och naturreservatet skiljer sig i yttergränserna, men övervägande del av Natura 2000-området ligger inom naturreservatet.

Ekonomisk karta från 30- och 40-talet

©Naturvårdsverket och ©Lantmäteriet Geodatasamverkan

0 0,25 0,5 1 1,5 2
Kilometer

 Natura 2000-området

Den ekonomiska kartan från 30- och 40-talet visar att området varit något mer öppet än vad det är idag.

Häradskarta

©Naturvårdsverket och ©Lantmäteriet Geodatasamverkan

0 0,25 0,5 1 1,5 2 Kilometer Natura 2000-området

Häradskartan, från slutet av 1800-talet, visar att området nästan varit helt öppet och endast bestått av fuktig mark, troligtvis mosse.

Gul mark är åker, grön är slätteräng, vit är utmark (skog och hagmark) och blågrön är vatten. Små stjärnor visar var marken är barrträdklädd och små ringar var den är lövträdklädd.